

PROTOKÓŁ NR VI/IV/19
z IV SESJI SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
VI KADENCJI

(14.01.2019 r. – Sala Sejmu Śląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
w Katowicach, ul. Ligonia 46)

1. Otwarcie sesji – [godz. 11¹⁵ – radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku]

[przed rozpoczęciem sesji radny Tadeusz Sławek poprosił o chwilę refleksji w związku ze śmiercią: senatora i reżysera Kazimierza Kutza, biskupa Tadeusza Pieronka oraz Łucji Ginko, m.in. wieloletniej dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Marszałkowskiego ... zmarłych uczczono chwilą ciszy]

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – Szanowni Państwo ! Pozwólcie, że zacznę od przywitania gości. Mamy dziś bardzo liczną grupę gości. Zacznę od księdza prof. dr. hab. Romana Pindla, Biskupa Ordynariusza Diecezji Bielsko-Żywieckiej. Serdecznie witam ks. dr. Marka Studenckiego, Wikariusza Generalnego Diecezji Bielsko-Żywieckiej. Witam posłów na Sejm RP: Panią Barbarę Dziuk, Panią Izabelę Kloc, Panią Ewę Kołodziej, Pana Grzegorza Matusiaka i Pana Senatora Andrzeja Misiółka. Witam Pana Andrzeja Holeckiego, Zastępcę Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Witam Pana Andrzeja Szczygła – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Witam Pana Huberta Wiśniewskiego, Zastępcę Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych ... ponieważ doszedł Pan Senator Majer Ryszard – serdecznie witam. Witam Wicewojewodę Śląskiego, Pana Roberta Magdziarza. Witam Dyrektora naszej jednostki, Zespołu Pieśni i Tańca *Śląsk*, Zbigniewa Cierniaka. Witam Zarząd Województwa Śląskiego na czele z Panem Marszałkiem Jakubem Chełstowskim. Witam Panią Skarbnik Elżbietę Stolorz-Krzysz. Witam Panią Karolinę Kosowską-Raczek, Sekretarza Województwa. Witam Dyrektorów wydziałów Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostek organizacyjnych Województwa. Witam przedstawicieli mediów. No i w końcu witam Szanownych Państwa Radnych Sejmiku Województwa Śląskiego. I teraz, ponieważ mamy, że tak powiem, taką przyjemną chwilę – Zespół *Śląsk* chciał nam złożyć życzenia, wiemy że mamy *Rok Stanisława Hadyny*...

- **Pan Zbigniew Cierniak, Dyrektor Zespołu Pieśni i Tańca *Śląsk*** – Panie Marszałku ! Panie, Panowie Radni Województwa Śląskiego ! Szanowni Goście ! Przypadł mi zaszczyt na pierwszej sesji w roku 2019 przedstawić w małej pigułce, bo zaledwie dziesięćminutowej pigułce, która będzie tak naprawdę czymś trudnym aby Państwu przekazać to wszystko czym zajmuje

się Zespół Pieśni i Tańca *Śląsk*, co Zespół Pieśni i Tańca *Śląsk* robi w ostatnich kilku latach, ale myślę, że to będzie taki film, który da pewien pogląd na działalność instytucji i myślę, że w tym roku *hadynowskim*, w roku 2019, za który jeszcze raz bardzo dziękuję, Zespół *Śląsk* będzie widoczny nie tylko w naszym województwie, ale również i w kraju oraz poza granicami ... Zespół Pieśni i Tańca *Śląsk* w roku poprzednim obchodził swoje 65-lecie. Statystyki, które też myślę dla Państwa będą czytelne, pokazują dużą aktywność artystyczną zarówno w kraju, jak i poza granicami, cyfry mówią same za siebie. Zespół *Śląsk* prezentuje kilkanaście różnych programów artystycznych reprezentując nasz kraj, nasz region, Europę pod różnymi szerokościami geograficznymi. Siedziba Zespołu *Śląsk*, która jest wyremontowana i świeżo oddana do użytku w roku 2014, jest również miejscem, w którym Zespół daje sporą liczbę koncertów oraz organizuje sporo różnego rodzaju uroczystości – tu również statystyki, które dotyczą tego co Zespół robi w siedzibie. Koncerty krajowe, czyli te, które są największą ilością naszych koncertów w ciągu każdego roku – statystycznie jest to ponad 120 koncertów minimum rocznie, podczas niemalże każdego roku. Aktywność Zespołu jest oczywiście uzależniona również od kontrahentów, dla których występujemy przy różnych okolicznościach. Poprzedni rok to 173 koncerty dla ponad 330 tys. widzów w naszym kraju. Koncerty zagraniczne, bo i to działalność statutowa Zespół Pieśni i Tańca *Śląsk* – rok 2014 – 35 koncertów dla 18 tys. widzów, rok 2015 to 23 koncerty, 2016 to 67 koncertów, w tym ugruntowany rynek amerykański. Tak samo 2017 rok. Rok 2018 – 30 koncertów dla ponad 13 tys. widzów w Europie i poza granicami. Tak to wygląda jeżeli chodzi o mapki, myślę, że to jest takie dość czytelne jeżeli chodzi o aktywność Zespołu *Śląsk*. 2014 rok to Francja, Włochy, Niemcy, Norwegia – tu Norwegia z projektem norweskim, który został bardzo wysoko oceniony przez właśnie zarządzających funduszami europejskimi, funduszami norwesкими. Rok 2015 to Japonia – 7 koncertów, Kanada – 2, Stany Zjednoczone – 12, Austria – 2 koncerty. Rok 2016, to rok bardzo mocnych działań jeżeli chodzi o działalność poza granicami, ukierunkowana na Stany Zjednoczone, tutaj 57 koncertów, które daliśmy dla publiczności amerykańskiej, wśród nich również pojedyncze koncerty, które były projektowo realizowane w ramach zdobywanych przez Zespół funduszy poza budżetem. Rok 2017 był rokiem również dużej aktywności na rynku amerykańskim. Tu z naszymi partnerami amerykańskimi zarówno w 2016 i 2017 roku koncertowaliśmy dla głównie publiczności amerykańskiej. Podczas każdego z koncertów prezentowaliśmy również prawie trzyminutowy film promujący nasz kraj, jeżeli chodzi o naszą historię i o nasz potencjał. Pojedyncze koncerty, które Państwo tutaj widzicie, są udziałem projektu, który Zespół realizował – to był projekt ministerialny. Rok 2018 – podobnie tutaj koncert na Węgrzech, czy w Austrii, czy w Czechach, czy na Słowacji, to również koncerty projektowe. Duże tournée, które Zespół *Śląsk* odbył

w miesiącu październiku było udziałem publiczności francuskiej, daliśmy 19 koncertów również i udało nam się zrobić koncert w Chinach, w Pekinie. Myślę, że to jest też początek dobrej współpracy na kolejne lata z partnerami chińskimi. Aktywność w roku 2019 powiem na samo zakończenie prezentacji, ona też będzie bardzo szeroka. Łącznie jeżeli chodzi o lata 2014-2018 Zespół ...o właśnie tak, duża ilość koncertów. Premierowo również instytucja jest mocno aktywna. Z programów najistotniejszych *Kilar, Hadyna – dwa serca, jeden Śląsk* – dwóch wspaniałych kompozytorów połączonych na jednej scenie, okolicznościowe koncerty patriotyczne – *Pieśń o Ojczyźnie, czyli Śląsk dla Niepodległej*, dwa piękne koncerty, programy, które w ramach stulecia odzyskania niepodległości Zespół *Śląsk* przygotował właśnie specjalnie na tą okoliczność. Do premierowych, dużych wydarzeń również należało to co było udziałem Zespołu *Śląsk* i *Mazowsza* – występowaliśmy w Watykanie z programem *Te Deum laudamus. Solus Christus* to program, który zrobiliśmy na 500 lat Reformacji, czy modlitwy *Lux aeterna*, kompozytora niemieckiego Corneliusa, czy perły muzyki klasycznej w wykonaniu naszych artystów muzyków. Z premier istotnych, które przygotowaliśmy wcześniej, to na pewno te, które dotyczyły twórczości Stanisława Moniuszki. W tym roku również obchodzimy dwusetną rocznicę jego urodzin, Zespół *Śląsk* również jest do tego gruntownie przygotowany i w wielu odsłonach będziemy tutaj właśnie również promować Stanisława Moniuszkę. Nie dalej jak wczoraj miał miejsce koncert w Łodzi, z tymże repertuarem Stanisława Moniuszki. Ciekawostki – bo myślę, że to też warto pokazać. Zespół posiada 20 ton kostiumów, 22 tys. kompletów z wszystkich regionów Polski. Na koncerty jeździ około 6 ton kostiumów. Jeden z najcięższych kostiumów waży 12 kg – w takich kostiumach muszą tańczyć, tańczą z radością nasi tancerze. W trakcie koncertu, to też warto zauważyć, artysta się przebiera około 16 razy. Warto też zauważyć, że Zespół jeżdżąc po kraju, po Europie, zrobił ponad 1 mln km. To też jest myślę, ciekawa promocja. Działalność edukacyjna, bo to jest *druga noga*, równorzędna do działalności artystycznej – jesteśmy bardzo mocno aktywni jeżeli chodzi o działalność edukacyjną zarówno jeżeli chodzi o młodzież, jak i osoby, które są w kwiecie wieku, jak i seniorów. Tu zespół jest bardzo mocno aktywny, siedziba Zespołu *Śląsk* jest otwarta dla tego typu działań i myślę, że z dużą radością i dużym efektem realizujemy wiele dziesiątek różnego rodzaju projektów i właśnie siedziba Zespołu *Śląsk*, zrewitalizowana, w roku 2014 oddana do użytku, służy tym celom. *Święto Edukacji Regionalnej*, czy *Dzień Otwarty Zespołu Śląsk*, czy *Dzień Elwiry Kamińskiej*, to takie uroczystości, które mają miejsce w Zespole, czy *Dzień Seniora*, niemalże każdego roku. Również *Dzień Pamięci Stanisława Hadyny* jest istotnym elementem działalności instytucji – 25 września zawsze przyjeżdżają do nas wszystkie szkoły, które noszą imię Stanisława Hadyny. Miesiąc lipiec – tutaj *Międzynarodowa Letnia Szkoła Artystyczna*, czy *Artystyczne Ognisko Wokalno-Baletowe*, które odbywa się przez okrągły rok.

Zespół bardzo mocno stawia właśnie na doskonalenie dla instruktorów tańca i dla samych tancerzy. Projekt *Senior aktywny artystycznie*, również ogromna popularność tego przedsięwzięcia, czy *Śląskie śpiewanie*, czy *Narodowe czytanie*, w które Zespół jest włączony rok w rok jeżeli chodzi o te kwestie. *Ogólnopolski Festiwal Tańców Narodowych* – to również działanie, które ma miejsce w Koszęcinie, czy *Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny* – to te duże imprezy, które się odbywają właśnie u nas jeżeli chodzi o edukację. Trzy duże imprezy, które mają miejsce to: *Wielki Piknik Świąteczny*, *Święto Śląska*, na które zawsze z radością Państwo zapraszamy, ale myślę, że duża impreza to ta, która się odbywa w ramach *Cietrzewiska*. W tym roku prawdopodobnie w Zespole odbędzie się główna uroczystość stulecia Lasów Państwowych. Kompleks pałacowo-parkowy. Drodzy Państwo ! Tak żyje Zespół *Śląsk*, tak mieszka, tyle mamy nieruchomości, tyle mamy hektarów do utrzymania i do dbania. Tak mniej więcej wygląda to z *lotu ptaka* i myślę, że warto – i tu będę Państwa zachęcał do przyjazdu do Koszęcina, tak żeby na własne oczy zobaczyć, ci z Państwa, którzy oczywiście jeszcze nie widzieli naszej siedziby. Zespół jest wyróżniany również i w kategoriach *modernizacja*, jak i w kategoriach *pracownicy*, w wielu miejscach jesteśmy postrzegani jako bardzo prężna instytucja. Bardzo się z tego cieszymy, jest to dla nas ogromna radość. Z ważnych myślę, istotnych elementów, które w tym roku będą dotyczyły Zespołu *Śląsk*, to oczywiście uchwalony dwa miesiące temu *Rok Stanisława Hadyny*, który będzie miał miejsce, ma już miejsce w tym roku, pierwszy koncert odbył się 4 stycznia tego roku w Wiśle z udziałem pary prezydenckiej, ale myślę, że również istotną rzeczą jest to, że Zespół *Śląsk* jest przygotowany do tego aby czynnie uczestniczyć, artystycznie i edukacyjne, w ramach stulecia I Powstania Śląskiego, ale również i w kwestiach dotyczących wszystkich spraw, które Zespół *Śląsk* ma na sercu. Drodzy Państwo ! Krótka prezentacja, ponieważ dzisiaj też artyści jadą na koncert do Białegostoku. Pozwoliłem sobie również tutaj za zgodą Pana Marszałka i Pana Przewodniczącego zaprosić artystów, których już w tej chwili zapraszam na bardzo krótki występ, ale jednocześnie chciałem tutaj Panie i Panów Radnych bardzo serdecznie prosić o to, aby z sercem i z życzliwością podeszli do proponowanych zmian budżetowych dla Zespołu Pieśni i Tańca *Śląsk* – dla Zespołu mnie oczywiście najbardziej bliskiego, w którym mam zaszczyt, przyjemność, być prawie 30 lat, z czego 20 lat na scenie, resztę czasu jako dyrektor tegoż Zespołu. Bardzo proszę mieć Zespół Pieśni i Tańca *Śląsk* głęboko w sercach, traktować Zespół *Śląsk* z dużą życzliwością. Wszystkich Państwa również zapraszam bardzo gorąco i serdecznie na nasze koncerty do siedziby Zespołu Pieśni i Tańca *Śląsk*, na wszelkie działania, które ta wspierała instytucja ma do zaprezentowania. Będę Państwu niezmiernie wdzięczny za przychylność i za serce, kłaniając się Państwu bardzo nisko, życząc dobrych obrad, dobrego roku – wszystkiego najlepszego dla Państwa ! Dziękuję bardzo !

[występ artystów Zespołu Pieśni i Tańca *Śląsk* im. Stanisława Hadyny]

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękuję Zespołowi *Śląsk*, Panu Dyrektorowi za informację, ale oczywiście za piękne wykonanie uczestnikom – jeszcze raz podziękujemy brawami ... Ponieważ mamy porządek napięty, więc bez zbędnej zwłoki przechodzę do realizacji porządku IV sesji. Spośród 45 radnych Sejmiku Województwa Śląskiego w dzisiejszej sesji, zwołanej na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa, uczestniczy zgodnie z listą obecności 45 radnych. Stwierdzam tym samym prawomocność obrad i otwieram IV sesję Sejmiku Województwa Śląskiego VI kadencji.

2. Rozpatrzenie proponowanych zmian w porządku obrad:

Porządek obrad:

1. Otwarcie sesji Sejmiku.
2. Rozpatrzenie proponowanych zmian w porządku obrad.
3. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia oświadczenia dotyczącego ogłoszenia roku 2019 *Rokiem św. Melchiora Grodzieckiego (druk VI/33)*.
4. Podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia roku 2019 *Rokiem Stulecia Wybuchu I Powstania Śląskiego (druk VI/34)*.
5. Podjęcie uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2019-2030 (druk VI/35):
 - przedstawienie projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2019-2030 wraz z opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej przez Pana Jakuba Chelstowskiego, Marszałka Województwa Śląskiego,
 - przedstawienie stanowiska Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów,
 - dyskusja,
 - podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2019-2030.
6. Podjęcie uchwały w sprawie budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok (druk VI/36):
 - przedstawienie projektu budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok wraz z opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej przez Pana Jakuba Chelstowskiego, Marszałka Województwa Śląskiego,
 - przedstawienie stanowiska Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów,
 - dyskusja,
 - podjęcie uchwały w sprawie budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok.

7. Rozpatrzenie informacji o *Stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2017 roku* (prezentacja).
8. Interpelacje, zapytania, wnioski, oświadczenia radnych.
9. Zamknięcie sesji Sejmiku.

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – Komisja Skarg, Wniosków i Petycji wnioskuje o umieszczenie w porządku obrad dwóch projektów uchwał: w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach (druk VI/37), kolejny punkt – w sprawie rozpatrzenia skargi na wojewódzką samorządową jednostkę organizacyjną Instytucję „Silesia-Film” (druk VI/38). Ponadto, proponuję aby umieścić w porządku obrad projekty uchwał w sprawie wyznaczenia Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (druk VI/39), wskazania przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego do Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Śląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Częstochowie (druk VI/40). Po przegłosowaniu proponuję umieścić te projekty uchwał po dotychczasowym punkcie 6. Czy są inne propozycje do zmiany porządku obrad ? ... Jeżeli nie ma to przechodzimy do głosowania ... tak ? ... Proszę bardzo !

- **radny Stanisław Gmitruk** – Panie Przewodniczący ! Panie Marszałku ! Szanowni Państwo ! Pan Przewodniczący przed chwilą zaproponował wprowadzenie do porządku dziennego naszych dzisiejszych obrad projektu uchwały na druku VI/39 w sprawie wyznaczenia Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska oraz projekt uchwały na druku VI/40 w sprawie wskazania przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego do Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Śląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego. Po pierwsze chcę zauważyć, że nie mamy żadnego uzasadnienia do projektów tychże uchwał. Osoby ze wskazania Sejmiku, oczywiście poprzedniej kadencji, funkcjonują i to dobrze funkcjonują w tychże gremiach. Dalej chcę zauważyć, że przedstawicielem w Radzie Społecznej Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, jak i też wiceprzewodniczącym wskazanym przez Sejmik nie musi być radny Sejmiku Województwa Śląskiego, wobec tego zgłaszam wniosek przeciwny, o nie wprowadzanie projektu uchwał na druku VI/39 i VI/40 do porządku obrad dzisiejszej, IV sesji Sejmiku Województwa Śląskiego. Dziękuję !

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – czy ktoś w tym punkcie chciałby jeszcze zgłosić swoje uwagi ? ... No, tutaj tytułem komentarza – oczywiście w tych dwóch uchwałach ustawodawca określił, że przedstawicielem jest ... Sejmik typuje ... wiemy, że jeden i drugi z Panów nie został radnym w tej chwili. To było dwóch radnych – Pan Karasek i Pan

Kielbasa – w wyniku wyborów nie zostali wybrani radnymi i w związku z tym, no jest żeby spełnić wolę ustawodawcy. Tak, że przechodzimy do głosowania...

Głosowanie nad rozszerzeniem porządku obrad o punkt dotyczący podjęcia uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach (druk VI/37):

za	40
przeciw	1
wstrzym.	0

Głosowanie nad rozszerzeniem porządku obrad o punkt dotyczący podjęcia uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na wojewódzką samorządową jednostkę organizacyjną Instytucję „Silesia-Film” (druk VI/38):

za	41
przeciw	1
wstrzym.	2

Głosowanie nad rozszerzeniem porządku obrad o punkt dotyczący podjęcia uchwały w sprawie wyznaczenia Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (druk VI/39):

za	23
przeciw	20
wstrzym.	1

Głosowanie nad rozszerzeniem porządku obrad o punkt dotyczący podjęcia uchwały w sprawie wskazania przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego do Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Śląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Częstochowie (druk VI/40):

za	23
przeciw	21
wstrzym.	0

Przyjęty porządek obrad:

1. *Otwarcie sesji Sejmiku.*
2. *Rozpatrzenie proponowanych zmian w porządku obrad.*
3. *Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia oświadczenia dotyczącego ogłoszenia roku 2019 Rokiem św. Melchiora Grodzieckiego (**druk VI/33**).*
4. *Podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia roku 2019 Rokiem Stulecia Wybuchu I Powstania Śląskiego (**druk VI/34**).*
5. *Podjęcie uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2019-2030 (**druk VI/35**):*
 - *przedstawienie projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2019-2030 wraz z opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej przez Pana Jakuba Chelstowskiego, Marszałka Województwa Śląskiego,*
 - *przedstawienie stanowiska Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów,*
 - *dyskusja,*
 - *podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2019-2030.*
6. *Podjęcie uchwały w sprawie budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok (**druk VI/36**):*
 - *przedstawienie projektu budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok wraz z opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej przez Pana Jakuba Chelstowskiego, Marszałka Województwa Śląskiego,*
 - *przedstawienie stanowiska Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów,*
 - *dyskusja,*
 - *podjęcie uchwały w sprawie budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok.*
7. *Podjęcie uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach (**druk VI/37**).*
8. *Podjęcie uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na wojewódzką samorządową jednostkę organizacyjną Instytucję „Silesia-Film” (**druk VI/38**).*
9. *Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (**druk VI/39**).*
10. *Podjęcie uchwały w sprawie wskazania przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego do Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Śląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Częstochowie (**druk VI/40**).*
11. *Rozpatrzenie informacji o Stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2017 roku (prezentacja).*
12. *Interpelacje, zapytania, wnioski, oświadczenia radnych.*
13. *Zamknięcie sesji Sejmiku.*

3. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia oświadczenia dotyczącego ogłoszenia roku 2019 *Rokiem św. Melchiora Grodzieckiego* (druk VI/33):

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – poproszę o krótką informację ks. dr. Marka Studenckiego.

- **ks. dr Marek Studencki, Wikariusz Generalny Diecezji Bielsko-Żywieckiej** – Panie Przewodniczący ! Panie i Panowie Radni ! Jesteśmy świadkami upływu czasu i doświadczamy przemijania – autor biblijny radził żebyśmy nie byli biernymi obserwatorami, ale uczyli się na podstawie upływania tego czasu – *naucz nas liczyć dni nasze, byśmy zdobyli mądrość serca*. W tym roku upływa czterechsetna rocznica śmierci św. Melchiora Grodzieckiego. Św. Melchior jest związany ze Śląskiem Cieszyńskim, ród Grodzieckich osadził się w Grodźcu, jest zasłużony dla naszej ojczyzny. Stryj był autorem mapy Polski, która była uważana przez długi czas za pierwszą mapę Polski, dziś historycy mówią, że jest drugą w porządku powstania mapą. Dziad i ojciec byli kasztelanami na zamku w Cieszynie. Św. Melchior Grodziecki był jezuitą i wraz ze swoimi towarzyszami Chorwatem Markiem Križem i Stefanem Pongraczem, Węgrem, ponieśli śmierć męczeńską z rąk żołnierzy Bethlen Gabora, księcia Siedmiogrodu, jako kapelani wojskowi wojsk cesarza Macieja II, w Koszycach. Cesarz Maciej II, cesarz z rodu Habsburgów, zasłynął powołując do istnienia kryptę, która jest nekropolią Habsburgów w kościele Kapucynów w Wiedniu. Czego uczą nas św. Melchior Grodziecki i jego towarzysze ? Pełnili misję, o której znaczeniu nie trzeba nikogo przekonywać, byli kapłanami wojskowymi. Dla żołnierzy wsparcie duchowe ma podstawowe znaczenie. Myślę, że mogą uświadomić dziś wszystkim jak wielką rolę odgrywają ci, którzy wspierają bliźnich w trudnych chwilach, w trudnych misjach. Bardzo często kapelani wojskowi dzieląc los żołnierzy dostawali się wraz z nimi do niewoli, a ci trzej kapelani wojskowi ponieśli śmierć męczeńską, za swoją misję zapłacili cenę śmierci. Św. Melchior uczy wierności swoim przekonaniom, zwłaszcza wtedy gdy trzeba za to zapłacić wysoką cenę, w tym przypadku cenę własnego życia. Jego śmierć stanowi przestrożę do czego prowadzi nienawiść i nietolerancja o podłożu narodowościowym, czy nawet religijnym. To jest jakiś paradoks, że ta postać, która poniosła śmierć męczeńską w wyniku nienawiści o podłożu narodowościowym, czy wyznaniowym, dziś łączy. Już w 1905 roku, zaraz po beatyfikacji św. Melchiora Grodzieckiego, odbyła się bardzo ciekawa pielgrzymka, procesja z relikwiami męczennika, łącząca kościół Serca Jezusowego po jednej stronie Olzy z kościołem św. Marii Magdaleny w polskim Cieszynie. I ta procesja została reaktywowana, już od ponad 20 lat ma miejsce. Wyprzedziła to co potem miało nastąpić, wyprzedziła traktat z Schengen i w czasach, kiedy jeszcze były potrzebne paszporty, procesja

odbywała się bez żadnych dokumentów, granice w tym dniu otwierały się szeroko. Jest to jedno z tych wydarzeń w naszej diecezji, do udziału w którym nie trzeba nikogo zachęcać. Obok spotkania Polaków, Słowaków i Czechów na tzw. Trzycatku w Jaworzynce, stanowi wydarzenie, które ma wymiar nie tylko religijny, ale także kulturowy i społeczny. Jest to nie tylko obchód religijny, ale potem jest ciekawe spotkanie przy stole, gdzie doświadczamy bogactwa kuchni czeskiej i polskiej. Biskup Tadeusz Rakoczy, kiedy miała miejsce ta procesja po raz pierwszy, powiedział, że dziś granica między Czechami a Polską jest granicą spotkania, prawdziwej przyjaźni – przyjaźni nie rządów i partii, ale ludzi zamieszkujących po obu stronach tej rzeki, rzeki Olzy. Myślę, że dla województwa śląskiego to wydarzenie ma istotne znaczenie, ponieważ otwiera województwo na współpracę z naszymi południowymi sąsiadami. Województwo śląskie jest województwem chyba w Polsce o jednym z najbardziej takim wielkim bogactwie kulturowym i zróżnicowaniu różnych tradycji. Śląsk Cieszyński jest regionem od początku obecnym w województwie śląskim i wkład jaki jego historia i kultura wnosi w województwo śląskie jest nie do przecenienia. Przekonałem się o tym studiując w Śląskim Seminarium Duchownym, gdzie spotykałem się z kolegami z Górnego Śląska – my, klerycy z Cieszyna, byliśmy nazywani *cysarokami*, ale była to wielka przyjaźń, zawsze współpraca i człowiek wzrastał rozwijał się w wielkim bogactwie kulturowym. Jestem za to Panu Bogu bardzo wdzięczny. Dziś Śląsk Cieszyński należy do diecezji bielsko-żywieckiej. Ta diecezja oparta jest na dwóch mocnych tradycjach: małopolskiej, krakowskiej, bardzo bogatej i śląskiej, która korzeniami sięga archidiecezji wrocławskiej. Ta część małopolska ma wiele zasłużonych dla kultury i historii – nie tylko historii kościoła, historii naszej ojczyzny – postaci, jak np. św. Jan Kanty, profesor Akademii Krakowskiej. Takim terenem, z którego pochodzi wielu męczenników jest teren Oświęcimia, gdzie były obóz nazistowski Auschwitz-Birkenau jest ziemią świętych męczenników. Część Śląska pod tym względem jest troszkę uboższa, mamy dwóch świętych – św. Jan Sarkander i św. Melchior Grodziecki. Zależy nam na tym żeby upamiętnić tę postać. Jakoś tak się składa, że od początku obchody związane ze św. Melchiorem przybierają bardzo konkretny kształt. Już w 1937 roku wojewoda śląski powołał do istnienia *Towarzystwo Opieki nad Kształcącą się Młodzieżą im. św. Melchiora Grodzieckiego*, która powołała do istnienia bursy, internaty, wspierała kształcenie młodzieży, zwłaszcza z uboższych rodzin. Nasza prośba nie miałaby żadnego sensu gdyby chodziło tylko o oznaczenie kolejnej daty w kalendarzu rocznic. Mamy plan by to wydarzenie dobrze wykorzystać dla promowania i rozwoju dzieł, inicjatyw związanych z promocją i kształtowaniem takich wartości jak wierność sumieniu, wzajemna miłość, pojednanie, uczenie się ekumenizmu – bo nasza diecezja, to nie tylko diecezja gdzie w sposób teoretyczny mówimy o ekumenizmie, ale uczymy się go każdego dnia i to trudno sobie samemu

wystawiać oceny, ale ta lekcja no przynosi owoce – pojednanie, budowanie mostów, postawa bezinteresownej służby i ofiary, nawet za cenę własnego życia. W imieniu Diecezji Bielsko-Żywieckiej zwracam się z serdeczną prośbą o ogłoszenie roku 2019 *Rokiem św. Melchiora Grodzieckiego* w województwie śląskim. Dziękuję za uwagę !

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękuję ! Proszę o przedstawienie stanowiska Komisji Edukacji, Nauki i Kultury...

- **radny Stanisław Baczyński** – Panie Przewodniczący ! Panie i Panowie Radni ! Szanowni Zaproszeni Goście ! W dniu dzisiejszym na wspólnym posiedzeniu Komisji Edukacji, Nauki i Kultury oraz Budżetu, Skarbu i Finansów, projekt uchwały zawarty na druku VI/33 został zaopiniowany pozytywnie. Rekomendujemy Wysokiemu Sejmikowi podjęcie uchwały w proponowanym brzmieniu.

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękuję ! Czy ktoś z Pań i Panów Radnych chce zabrać go z tym punkcie ? ... Jeżeli nie ma to bardzo dziękuję i otwieram głosowanie...

Głosowanie nad uchwałą:

za	41
przeciw	0
wstrzym.	3

- **Ksiądz Biskup Roman Pindel, Ordynariusz Diecezji Bielsko-Żywieckiej** – Panie Przewodniczący ! Szanowni Zebrani Radni ! Tak jak Pan Przewodniczący powiedział, po tym co zostało przedstawione i także łącznie z opinią komisji, nie pozostaje nic innego jak podziękować Państwu za takie głosowanie i takie zajęcie się sprawą. Myślę, że nie mamy się czego wstydzić, tylko raczej jako całe województwo śląskie możemy być dumni z takiego patrona, którego przyjmujemy jako bardzo potrzebnego na ten czas, w którym bardzo podobne konflikty grożą nam, czy też wręcz pojawiają się – człowieka, który może być dobrym przykładem nie tylko dla kapelanów wojskowych, dla naszych żołnierzy, którzy uczestniczą w misjach pokojowych, międzynarodowych i na innych kontynentach i może być także dobrym patronem dla przeżywania przez nas napięć, trudności, nowych sytuacji, nie tylko w województwie śląskim, nie tylko w diecezji bielsko-żywieckiej, ale w Polsce w ogóle. Bardzo dziękuję Państwu !

4. Podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia roku 2019 *Rokiem Stulecia Wybuchu I Powstania Śląskiego* (druk VI/34):

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – tutaj o wprowadzenie prosił Pan Marszałek...
- **Marszałek Jakub Chelstowski** – Szanowny Panie Przewodniczący ! Szanowni Państwo Radni ! Szanowni Goście ! Króciutko ! Temat jest Państwu bardzo dobrze znany. Ja może tylko zaakcentuję dwie, trzy informacje, że będziemy w lutym organizować takie duże wydarzenie we współpracy z różnymi instytucjami z terenu naszego województwa, gdzie zaprezentujemy, można powiedzieć, model obchodów wybuchu I Powstania Śląskiego, jak to będzie wyglądać, jakie będzie finansowanie. Zachęcamy tutaj do szerokiej współpracy. Myślę, że to jest sprawa bardzo ważna żeby w kraju pokazać, że te powstania śląskie i tą *trzylatkę*, którą rozpoczynamy, ma swoje uzasadnienie i trzeba o tym pokazać, ponieważ o Powstaniu Warszawskim nasi rodacy wiedzą dużo, o Powstaniu Wielkopolskim też, a powstania śląskie są tak troszkę na marginesie historii. Były one bardzo ważne i myślę, że w głębokiej współpracy tutaj, apeluję do Państwa Radnych żebyśmy współpracowali w tym zakresie, zostanie powołany zespół roboczy, też Państwa Radnych zaproszę do komitetu honorowego żeby wypracować wspólny model i żebyśmy się w lutym spotkali na wspólnej konferencji, gdzie to wszystko zostanie przedstawione. Myślę, że należy pokazać naszym mieszkańcom i przede wszystkim w kraju o tym co tu miało miejsce, ile trudu i ofiary było złożone żeby Śląsk był częścią naszego kraju. Proszę o przyjęcie. Dziękuję !
- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – dziękuję Panu Marszałkowi ! Proszę o przedstawienie stanowiska Komisji Edukacji, Nauki i Kultury...
- **radny Stanisław Baczyński** – Panie Przewodniczący ! Panie i Panowie Radni ! Szanowni Państwo ! Projekt uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie ogłoszenia roku 2019 *Rokiem Stulecia Wybuchu I Powstania Śląskiego*, w dniu dzisiejszym na wspólnym posiedzeniu połączonych komisji, jak powiedziałem wcześniej, został zaopiniowany pozytywnie. Prosimy Państwa o podjęcie uchwały w proponowanym brzmieniu.
- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękuję ! Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać w tym punkcie ? ... Nie widzę zgłoszeń, więc przechodzimy do głosowania...

Głosowanie nad uchwałą:

za	44
przeciw	0
wstrzym.	0

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – ze względów technicznych, ponieważ Zespół Śląsk musi się zdemontować ... ogłaszam przerwę dziesięciominutową...

[przerwa w obradach]

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** –...wznawiamy po przerwie obrady. Pozwólcie Państwo, że przywitam gości, którzy doszli – Pan Waldemar Andzel – Panie Pośle ! Serdecznie witam ! I Pan Tomasz Bednarek, Prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Podjęcie uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2019-2030 (druk VI/35):

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – zgodnie z ustaleniami na konwencji, dzisiaj o godz. 9⁰⁰, sugestią klubów Koalicji Obywatelskiej oraz SLD-PSL, punkty *wieloletnia prognoza* oraz *budżet* będziemy omawiać wspólnie, oczywiście głosowania będą oddzielne ... Proszę Pana Marszałka o zabranie głosu...
- **Marszałek Jakub Chelstowski** – Szanowny Panie Przewodniczący ! Szanowni Państwo Radni ! Zgodnie z art. 227 ust. 1 ustawy o finansach publicznych Wieloletnia Prognoza Finansowa musi obejmować rok budżetowy oraz co najmniej trzy kolejne lata. Jednakże czas ten nie może być krótszy niż okres na jaki zaciągnięto długoterminowe zobowiązania lub planuje się takowe zaciągnąć. Przedstawiony projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego obejmuje lata 2019-2030, co oznacza, że okres jej obowiązywania nie został wydłużony w porównaniu z dotychczasową prognozą. Należy tutaj zaznaczyć, że daleko nam do rekordzistów w długości obowiązywania prognozy. Czternaście z szesnastu Województw przedstawiło projekty wieloletnich prognoz finansowych wykraczających poza rok 2030. Najdłuższy WPF przewiduje Województwo Zachodniopomorskie – aż do 2045 roku. Najkrótszy okres ma Województwo Opolskie – do 2023 roku. Brak konieczności wydłużenia prognozy województwa oznacza, że kredyty zaciągnięte w latach 2010-2013 spłacimy do roku 2020. Kredyty z lat 2014-2016 będą spłacone do końca 2025 roku, natomiast kredyty z lat 2017-2019 i lat następnych będą spłacane do 2030 roku. W pracach nad Wieloletnią

Prognozą Finansową dokonano analizy danych makroekonomicznych wynikających z dokumentów rządowych, w szczególności z WPF-u państwa na lata 2018-2021 oraz wytycznych Ministerstwa Finansów na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego zaktualizowanych w październiku 2018 roku. Wykorzystano także przyjętą 1 lipca 2013 roku przez Sejmik Województwa Śląskiego Strategię Rozwoju *Śląskie 2020+* oraz inne dokumenty planistyczne opracowane na potrzeby naszego województwa. Nie uległa zmianie podstawa prawna określająca wzór prognozy oraz wszystkie elementy, które musi ona zawierać. Przedstawiony Państwu dokument składa się więc z trzech części, stanowiących odpowiednie załączniki do projektu uchwały. Pierwszy – to sama prognoza wraz z projekcją kwoty długu, drugi załącznik zawiera wykaz przedsięwzięć wieloletnich, a trzeci – to objaśnienia przyjętych wartości do prognozy. Struktura WPF-u określona w ustawie o finansach publicznych obejmuje: dochody w podziale na dochody bieżące i dochody majątkowe, wydatki bieżące z wyszczególnieniem wynagrodzeń i składek od nich naliczanych oraz wydatki na obsługę długu i z tytułu poręczeń, wydatki majątkowe, wynik budżetu, przychody wewnętrzne, czyli nadwyżka budżetowa, wolne środki lub spłata rat udzielonych pożyczek, przychody zewnętrzne, czyli kredyty i pożyczki, rozchody budżetowe, wyliczenie indywidualnych wskaźników zadłużenia rzeczywistego i dopuszczalnego. Zarząd Województwa, do którego należy inicjatywa w zakresie sporządzenia i przedłożenia Sejmikowi do uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej, aby wypełnić wszystkie wymogi ustawowe musiał oszacować dochody i wydatki województwa do 2030 roku, sporządzić prognozę długu dla Województwa również do 2030 roku. Najtrudniejszym problemem było oszacowanie dochodów Województwa w tak długiej perspektywie czasowej. Wzrost dochodów po 2019 roku oszacowano na podstawie wytycznych Ministerstwa Finansów o wskaźniki takie jak: wzrost Produktu Krajowego Brutto, czy wskaźnika inflacji. Również wpływy z subwencji ogólnej na kolejne lata oraz wielkość dotacji celowych przeliczono wskaźnikami wzrostu PKB. Kolejną trudnością było sporządzenie prognozy długu wraz z możliwością jego spłaty, zwłaszcza że zakłada się zaciągnięcie kredytów jeszcze w latach 2019-2021. W 2019 roku przewidujemy zaciągnięcie kredytów głównie na: rozbudowę Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej *Repty* Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji im. gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach – to jest kwota 1,3 mln zł, modernizację i rozbudowę Planetarium Śląskiego w Chorzowie w ramach Śląskiego Parku Nauki – 4,4 mln zł. Nie udało się uniknąć zaplanowania kredytu na spłatę wcześniejszych zobowiązań kredytowych Województwa Śląskiego w kwocie 118 mln zł. Wszystkie kredyty będą obejmowały taki okres czasu, by spłacić je do końca 2030 roku. Daje to z jednej strony oszczędność w wydatkach związanych z obsługą długu, a z drugiej strony zwalnia tzw. zdolność kredytową do absorpcji środków

unijnych z aktualnej perspektywy finansowej 2014-2020. Prognozowany stan zadłużenia poszczególnych województw na dzień 31 grudnia 2019 roku w porównaniu z rokiem bieżącym przedstawiono na wykresie. Czternaście Województw – oprócz Opolskiego i Dolnośląskiego – zwiększa poziom długu na koniec 2019 roku w relacji do planu po zmianach na 2018 rok. Najbardziej zadłużonym Województwem jest Województwo Mazowieckie – z kwotą 1,1 miliarda zł. Potem jest Województwo Lubelskie – z długiem ponad 833 mln zł. My jesteśmy na trzecim miejscu z długiem 737 mln zł, większym tylko o 10 mln zł w stosunku do 2018 roku. Kolejne Województwa to Wielkopolska i Dolny Śląsk z długiem przekraczającym 600 mln zł. Najniższe zadłużenie prognozuje Województwo Opolskie, bo tylko 99 mln zł. Można podsumować, że dług naszego Województwa nie przekracza 45,8 % całkowitych dochodów. Zupełnie inaczej przedstawia się sytuacja po przeliczeniu długu na jednego mieszkańca, co przedstawiono na kolejnym wykresie. Dokonano podziału prognozowanej kwoty długu na dzień 31 grudnia 2019 roku przez liczbę mieszkańców poszczególnych województw na dzień 1 stycznia 2018 r., wg GUS. Z danych wynika, że największa kwota długu przypada na mieszkańca województwa lubelskiego – 389 zł, potem warmińsko-mazurskiego – 262 zł i dolnośląskiego – 228 zł. Województwo śląskie to 162 zł, co klasyfikuje nas na jedenastym miejscu. Najmniej zadłużone jest województwo opolskie – tylko 100 zł długu przypada na 1 mieszkańca. Stan zadłużenia Województwa nie spowoduje zagrożenia płynności finansowej w poszczególnych latach Prognozy, bowiem wskaźnik rzeczywistego długu jest niższy od dopuszczalnego. Niemniej poziom wskaźnika rzeczywistego w najbliższych latach, oznacza z jednej strony małe możliwości wzrostu długu Województwa, a z drugiej strony konieczność utrzymywania limitów wydatków bieżących przewidzianych w prognozie. Panie Przewodniczący ! Szanowni Państwo Radni ! Omówienie założeń, szacowanych kwot, a także przyjętych rozwiązań i metodyki postępowania przy ustalaniu elementów prognozy zawarte jest w objaśnieniach, które stanowią załącznik nr 3 do Wieloletniej Prognozy Finansowej. Projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego wraz z prognozą długu spełnia wymogi ustawowe i umożliwia ocenę sytuacji ekonomicznej województwa. Przeanalizowano czynniki, które mogą mieć wpływ zarówno na wysokość dochodów jak i wydatków Województwa Śląskiego w latach 2019-2030. Dokonano również analizy ryzyka możliwych procesów ekonomicznych, jak i społecznych, które mogą wystąpić w przyszłości, a które mogą mieć wpływ na dochody oraz wydatki prognozowane na lata przyszłe. Chciałbym w tym miejscu poinformować, że III Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach uchwałą z 4 grudnia 2018 roku wydał pozytywną opinię o przedłożonym przez Zarząd Województwa projekcie uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019-2030. W imieniu Zarządu Województwa wnoszę więc o podjęcie uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej

Województwa Śląskiego na lata 2019-2030 i oczywiście proszę Państwa Radnych o przyjęcie tej uchwały w głosowaniu ... Teraz przejdziemy do przedstawienia kwestii budżetowej ... Panie Przewodniczący ! Szanowni Państwo Radni ! Szanowni Goście ! Przygotowany projekt uchwały budżetowej na 2019 rok, przyjęty przez poprzedni Zarząd Województwa na posiedzeniu w dniu 13 listopada 2018 roku, spełnia wszystkie wymogi przepisów ustawy o finansach publicznych. Projekt budżetu jest zgodny z Wieloletnią Prognozą Finansową oraz jest rozpatrywany po uprzednim przyjęciu tej prognozy. Budżet ten jest również zrównoważony wewnętrznie – nie wolno bowiem uchwalić budżetu, w którym wydatki bieżące są większe od dochodów bieżących. Ewentualne braki dochodów bieżących mogą być pokryte tylko nadwyżką budżetową lub wolnymi środkami z lat poprzednich. Przedstawiony Państwu projekt uchwały budżetowej na 2019 rok został pozytywnie oceniony przez Regionalną Izbę Obrachunkową. W projekcie uchwały budżetowej całkowite dochody Województwa oszacowano na poziomie 1 mld 608 mln – jest to wzrost o prawie 7 % w stosunku do planu dochodów po zmianach na dzień 30 września ubiegłego roku. Wydatki natomiast zaplanowano w wysokości 1 mld 622 mln, czyli mniej o ponad 4 % niż planowane wydatki budżetu w roku 2018. Przekazany Państwu projekt uchwały budżetowej jest zrównoważony przychodami w kwocie 132 mln, na które składają się: środki kredytowe w wysokości 128 mln oraz spłaty rat udzielonych pożyczek w kwocie 4 mln. Projekt budżetu zawiera również rozchody, czyli spłatę rat wcześniej zaciągniętych kredytów w kwocie 118 mln zł. Jak już wspomniałem, oszacowane na 2019 rok dochody są o 6,9 % wyższe od ubiegłorocznych. Decyduje o tym przede wszystkim prognozowany wzrost wpływów z udziałów Województwa w CIT i PIT oraz środki unijne na realizację RPO. Do zadań priorytetowych w nowym budżecie należy: modernizacja i rozbudowa Planetarium Śląskiego w Chorzowie w ramach Śląskiego Parku Nauki, efektywne wdrażanie RPO 2014-2020, w tym realizacja projektów własnych w zakresie dróg wojewódzkich, zakupu elektrycznych zespołów trakcyjnych, promowanie *Stadionu Śląskiego* poprzez organizację imprez sportowych i kulturalnych. Projekt budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok był omawiany przez wszystkie komisje merytoryczne Sejmiku, których opinie i pytania były wnikliwie analizowane przez Zarząd Województwa. W dniu 19 grudnia pozytywną opinię podjęła Komisja Budżetu, Skarbu i Finansów. Opinia ta nie zawierała żadnych wniosków formalno-finansowych do projektu budżetu. Szanowni Państwo Radni ! Szacowane dochody całkowite Województwa Śląskiego na 2019 rok wynoszą ponad 1 mld 608 mln zł. Przedstawiony wykres pokazuje strukturę dochodów budżetu Województwa w latach 2014-2019. Dochody budżetu własnego Województwa w 2019 roku będą wyższe od planowanych w roku 2018 o około 108,5 mln zł. Dotacje na zadania zlecone ustawowo z zakresu administracji rządowej – kolor żółty na przedmiotowym wykresie – w 2019

roku planuje się w wysokości 43 mln zł i jest to prawie 4,3 mln zł mniej niż w 2018 roku. Struktura procentowa dochodów budżetu Województwa Śląskiego pokazana jest na kolejnym wykresie. Od 2014 roku wzrasta udział dochodów budżetu własnego Województwa z 95 % do 97 %. Tym samym maleje znaczenie dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji. Jak wyglądają dochody naszego Województwa na tle innych Województw pokazuje kolejny wykres. Dziesięć Województw planuje w 2019 roku wyższe dochody w relacji do 2018 roku. Wyższe dochody to efekt rozpoczęcia w pełni realizacji zadań z perspektywy finansowej 2014-2020. Województwo Śląskie pod względem dochodów zajmuje 4. miejsce po Województwie Mazowieckim, Wielkopolskim i Małopolskim. Najbardziej wzrosną w 2019 dochody w Wielkopolskim, aż o 422 mln zł oraz w Mazowieckim – o około 334 mln zł. Dochody budżetu własnego, bez zadań zleconych, szacowane w 2019 roku na poziomie 1 mld 564 mln. Składają się z tzw. dochodów własnych, subwencji ogólnej oraz dotacji na zadania własne. Kształtowanie się dochodów budżetu własnego w latach 2014-2019 pokazuje przedmiotowy wykres. Przedstawiono tu dochody budżetu własnego według głównych źródeł. Od 2014 roku sukcesywnie wzrastają dochody własne budżetu z 834 mln zł do prawie 1 mld 166 mln zł – jest to wzrost o około 40 %. Rosną też wpływy z subwencji ogólnej, w relacji do 2014 roku, jest to wzrost o 7,6 %. Wahaniom ulegały dotacje celowe na zadania własne. Spadek o 66 % w 2016 roku spowodowany jest zakończeniem DTS. W 2019 roku nastąpi spadek dotacji celowych o prawie 23 %, co jest spowodowane m. in. przekazaniem zadań komunikacji autobusowej do Metropolii. Struktura procentowa udziału poszczególnych grup dochodów przedstawiona jest na kolejnym wykresie. Pokazuje ona wyraźnie wzrost znaczenia dochodów własnych (kolor żółty). W 2014 roku dochody własne stanowiły 53,5 % dochodów ogółem, a w 2019 roku udział ten wyniesie około 76 %. Udział subwencji ogólnej z roku na rok ulega wahaniom z około 11 % w 2014 roku do 10 % w 2018 roku. Na 2019 rok prognozowany jest wzrost do 12,4 %. Spada również udział dotacji celowych na zadania własne z 35 % do 12 % w tym samym okresie. Chciałbym teraz przejść do wydatków budżetu i najpierw pokazać jak wyglądają nasze wydatki na tle innych Województw. Przedmiotowy wykres daje obraz planowania wydatków na 2019 rok w poszczególnych Województwach w relacji do roku 2018. W dziewięciu Województwach planuje się wzrost wydatków, a w siedmiu spadek wydatków. Największy wzrost wydatków przewiduje Województwo Wielkopolskie – o 32 %, Mazowieckie o 17 %. Województwo Śląskie zakłada spadek wydatków o 4,2 %. Strukturę wydatków budżetowych Województwa Śląskiego na realizację zadań własnych w latach 2014-2019 przedstawiono na kolejnym wykresie. Od lat widoczna jest dominacja wydatków w zakresie transportu i komunikacji. Wydatki na drogi wojewódzkie stanowią ponad 52 % wydatków całego działu. Wydatki na przewozy regionalne i zakupy taboru kolejowego stanowią 43 % wydatków

działu. Drugie miejsce zajmują wydatki na oświatę i edukacyjną opiekę wychowawczą z uwagi na inwestycję w Planetarium. Trzecie miejsce to wydatki w dziale 750 – administracja publiczna. Zaplanowany wzrost wydatków związany jest m.in.: z promocją województwa, a zwłaszcza z organizacją imprez na *Stadionie Śląskim*, regulacją wynagrodzeń oraz zabezpieczeniem środków na odprawy emerytalne. Kolejna grupa zadań to kultura fizyczna, gdzie dominują wydatki związane z utrzymaniem *Stadionu* oraz organizacją imprez sportowo-kulturalnych. Widoczny jest również wzrost wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego oraz organizację stulecia powstań śląskich. Nie mniej ważnym priorytetem w strukturze wydatków są wydatki majątkowe. Przedstawiony udział wydatków majątkowych w ogólnej wielkości wydatków – od 2014 roku na inwestycje szeroko rozumiane – budowa, modernizacje, zakupy – przeznaczało się średnio około 36 % środków finansowych. W 2014 roku wskaźnik ten wyniósł 43 %, w 2018 wyniósł tylko 35 %, a w 2019 roku będzie stanowił 34 % wydatków ogółem. Kolejny wykres przedstawia Państwu plan dochodów i wydatków na 2019 rok w poszczególnych województwach. Kolor żółty to dochody. Kolor niebieski to wydatki. Poza Województwem Opolskim, wszystkie Województwa zaplanowały większe wydatki od dochodów. Największy deficyt przewiduje Województwo Wielkopolskie – 230 mln zł, potem Województwo Pomorskie i Lubelskie, po 112 mln zł. Województwo Śląskie zaplanowało tylko 14 mln zł. Żadne Województwo nie planuje wyniku dodatniego. Dla zachowania ustawowej zasady równowagi budżetowej w przypadku braku dochodów można sięgnąć do tzw. przychodów, którymi mogą być wyniki budżetu z lat poprzednich, ale również kredyty, pożyczki czy emisja obligacji komunalnych. Jak duże przychody planowane są w 2019 roku przedstawia kolejny wykres. Dwanaście Województw nie planuje w 2019 roku wzrostu przychodów w relacji do 2018 roku. Natomiast Województwa: Lubuskie, Mazowieckie, Pomorskie, Wielkopolskie planują ich wzrost. Największy przyrost przychodów zakłada Województwo Mazowieckie – o 152,5 mln zł, potem Wielkopolskie – o 53 mln zł. Istotne są też źródła tych przychodów, które są zaprezentowane na kolejnym slajdzie – struktura przychodów województw w 2019 roku. Najważniejszym źródłem przychodów są kredyty i pożyczki – kolor żółty – planuje je 14 Województw. Kolejnym źródłem jest wynik z lat poprzednich, czyli nadwyżka budżetowa lub wolne środki – kolor niebieski – planuje je osiem Województw. Tylko dwa Województwa planują emisję obligacji. Jest to Województwo Wielkopolskie – 238 mln zł na pokrycie deficytu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań, Łódzkie – 130 mln zł na ten sam cel. Niewielkie znaczenie mają wpływy ze spłat udzielonych pożyczek – kolor czerwony – planuje je dziewięć Województw. Zadłużenie się Województwa w jednym roku, oznacza w kolejnych latach konieczność jego zmniejszenia poprzez spłaty rat kredytowych czy wykup wyemitowanych obligacji. Rozchody budżetów

województw w 2019 roku w relacji do roku 2018 przedstawia kolejny wykres. W trzech Województwach nastąpi wzrost spłat rat zadłużenia w 2019 roku w stosunku do roku 2018. Najwyższe rozchody planuje w 2019 roku: i są to: Województwo Mazowieckie – 523,5 mln zł, Województwo Śląskie – 118 mln zł, Województwo Lubelskie – 96 mln zł, Województwo Małopolskie – 64 mln zł. Najniższe rozchody planuje Województwo Podlaskie – tylko 10 mln zł. Szanowni Państwo Radni ! Jak już wspomniałem na początku mojego wystąpienia, dokonaliśmy wnikliwej oceny opinii i sugestii w sprawie projektu budżetu Województwa na rok 2019 wniesionych na posiedzeniach merytorycznych Komisji Sejmiku oraz Radnych. Wróciliśmy również do wykazu zadań, bądź to nieprzyjętych do projektu budżetu, bądź tych, których dofinansowanie zmniejszono. Spełnienie wszystkich potrzeb jest niemożliwe, gdyż wymagałoby znalezienia dodatkowo ponad 288 mln zł. Na pewno priorytetem będzie zwiększenie w trakcie roku środków na ochronę zdrowia. Postaramy się również bardziej efektywnie niż dotychczas wydatkować środki na szeroko rozumianą promocję Województwa poprzez wszystkie posiadane instytucje i służby. Wszystko to jednak zależy to od wyniku finansowego budżetu za 2018 rok, a wiadomo, że on będzie pod koniec lutego – po złożeniu sprawozdań rocznych do Regionalnej Izby Obrachunkowej i Wojewody. Dopiero więc w marcu będzie możliwa nowelizacja budżetu Województwa na 2019 rok o ile uzyskamy dobry wynik, gdy będzie on pomniejszony o obligatoryjne zwroty. Po wnikliwym zapoznaniu się z postulatami, sugestiami i zaleceniami komisji Sejmiku, zwłaszcza Komisji Edukacji, Nauki i Kultury, podjęliśmy decyzje o wprowadzeniu do projektu uchwały budżetowej parę korekt, które zawarliśmy w przedstawionej Państwu autopoprawce. Przed wszystkim dokonaliśmy korekty kwot dotacji podmiotowej na bieżącą działalność niektórych instytucji kultury. Korekty te per saldo stanowią zmniejszenie się łącznej kwoty dotacji o 5 mln 740 tys. zł, lecz środki te pozostają w dziale *Kultura*, zasilając wydatki związane z mecenatem nad działalnością kulturalną. I tu może takie dwa słowa wytłumaczenia – ja dzisiaj też to na konferencji oświadczyłem, że te wydatki będą zwiększane. Te środki są dlatego w budżecie na tą chwilę przesunięte z uwagi na to, że chcemy bardzo poważnie podejść do tematu powstań śląskich i na te działania musimy mieć środki zabezpieczone. Wiadomo, że Muzeum Śląskie musi być dofinansowane w ciągu roku i wynika to z umowy z Ministerstwem Kultury i będziemy się starali ten wskaźnik osiągnąć zgodnie z podpisaną wcześniej umową i wiem, że strony ministerstwa był taki sygnał żeby Województwo Śląskie wywiązywało się z przedmiotowej umowy. Będziemy szukali tych środków, myślę, że spokojnie je znajdziemy w marcu żeby wywiązać się z Ministerstwem Kultury. Myślę, że wszystkie zmiany jeśli chodzi o kwestie finansowania poszczególnych instytucji będą szeroko omawiane na poszczególnych komisjach. Myślę, że ten budżet zaproponowany w dziale kultura spełnia oczekiwania, może nie wszystkich, ale na pewno nie jest zły,

wręcz przeciwnie, wiem, że poprzedni Zarząd wsłuchał się też w głos środowisk żeby w ciągu roku tych przesunięć w dziale kultura nie było za dużo i żeby to zrobić jedną dużą kwotą. Myślę, że te wydatki, które lokują Województwo Śląskie na trzecim miejscu w kategorii wszystkich województw, nakładów na kulturę i naprawę mamy niewielką różnicę z Małopolską, gdzie Małopolska jest dotowana z instytucji centralnych, powoduje, że naprawdę jesteśmy *na pudle* jeżeli chodzi o nakłady. Uwzględniając zapisy korygujące, Zarząd przyjął równocześnie jednolity tekst projektu uchwały Sejmiku w sprawie uchwały budżetowej, wraz z odpowiednimi zmianami w załącznikach do projektu uchwały. Wykaz zmian w projekcie budżetu Województwa na 2019 rok oraz tekst jednolity został przekazany do Kancelarii Sejmiku 28 grudnia wraz ze stronami, na których dokonano zmian zapisów. Mając na względzie ochronę lasów, proszę Szanownych Państwa Radnych o podmianę 12 stron i za tę niedogodność przepraszam. Szanowni Państwo Radni ! Wraz z budżetem własnym Województwa musi być uchwalony plan finansowy zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, stanowiący załącznik do projektu uchwały budżetowej. Ogółem dotacje i wydatki tego planu finansowego na 2019 rok zamykają się kwotą 43 mln. Zapewne, jak co roku, kwota ta będzie wielokrotnie zmieniana w wyniku decyzji Wojewody i Ministra Finansów. Chciałbym również poinformować, że III Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach uchwałą z 4 grudnia 2018 roku, wydał pozytywną opinię o przedłożonym przez Zarząd Województwa projekcie uchwały budżetowej na 2019 rok. Ten sam Skład Orzekający RIO w kolejnej uchwale z tego samego dnia pozytywnie zaopiniował możliwość sfinansowania deficytu budżetowego w kwocie 14 mln. W imieniu Zarządu Województwa wnoszę o podjęcie uchwały w sprawie budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok wraz z wniesionymi uchwałą Zarządu zmianami. Bardzo dziękuję !

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – dziękuję za obszerną informację. W tej chwili proszę o przedstawienie stanowiska Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów...
- **radny Stanisław Baczyński** – Panie Przewodniczący ! Panie i Panowie Radni ! Szanowni Państwo ! Projekt uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019-2030 Województwa Śląskiego wraz z załącznikami został przedłożony organowi stanowiącemu oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach w ustawowym terminie. Regionalna Izba Obrachunkowa wydała pozytywną opinię o przedłożonym projekcie uchwały w powyższej sprawie, uzasadniając opinię zgodnością zawartych danych z projektem budżetu na rok 2019 oraz zachowaniem wymogów wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych. Tym samym

spełnione zostały wymogi art. 226, 227, 242 i 243 dotyczące niezbędnych danych, objaśnień, wykazu przedsięwzięć, okresu prognozy finansowej, relacji dochodów i wydatków, kwoty długu i jego relacji. Prognoza zawiera również określenia określone upoważnienia dla Zarządu Województwa sformułowane na podstawie art. 228. Komisja Budżetu, Skarbu i Finansów dokonała stosownej analizy przedstawionych materiałów, uzyskała niezbędne wyjaśnienia i odpowiedzi. Na posiedzeniu w dniu 19 grudnia 2018 roku z udziałem przewodniczących pozostałych komisji Sejmiku pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019-2030. Opinia w tej sprawie została przekazana Zarządowi Województwa Śląskiego w wymaganym terminie. Komisja wnosi do Sejmiku o przyjęcie projektu uchwały w sprawie WPF 2019-2030 bez poprawek. Natomiast odnosząc się do budżetu, to projekt uchwały w tej sprawie wraz z załącznikami został przedłożony Regionalnej Izby Obrachunkowej w ustawowym terminie. Regionalna Izba Obrachunkowa wydała pozytywną opinię, a w uzasadnieniu przywołała kompletność przedstawionego materiałów oraz spełnienie wymogów wynikających z ustawy o finansach publicznych. Tym samym wypełnione zostały dyspozycje wynikające w szczególności z art. 212, 222 oraz 242 tej ustawy oraz innych ustaw o budżetowych. Zastrzeżeń nie wzbudziła wysokość planowanych dochodów i wydatków, planowany deficyt i źródła jego pokrycia, jak również wysokość rezerw. Zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej, a w szczególności w oparciu o § 6 ust. 5 i 7 załącznika tej uchwały, Komisja Budżetu, Skarbu i Finansów dokonała analizy przedstawionych materiałów. Na posiedzeniu w dniu 5 grudnia 2018 roku uzyskała niezbędne wyjaśnienia od Skarbnika Województwa, zaś na sformułowane pytania zostały udzielone pisemne odpowiedzi. Główne wątki dyskusji to: poziom dochodów własnych, wykorzystanie środków unijnych, kryteria podziału środków pomiędzy jednostki organizacyjne oraz finansowanie stowarzyszeń i służby zdrowia. Projekt budżetu został poddany analizie w zakresie działania pozostałych komisji Sejmiku. Nie wniesiono wniosków. Na posiedzeniu Komisji Budżetu w dniu 19 grudnia 2018 roku z udziałem przewodniczących pozostałych komisji Sejmiku pozytywnie został zaopiniowany projekt uchwały budżetowej. Opinia w tej sprawie została przekazana Zarządowi Województwa Śląskiego w wymaganym terminie. Wobec autopoprawki Zarządu na kolejnym posiedzeniu wspólnym Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów oraz Komisji Edukacji, Nauki i Kultury uzyskaliśmy wyjaśnienia dotyczące przyczyn wniesienia autopoprawki i założeń działań Zarządu Województwa w obszarze proponowanych zmian. Komisja Budżetu, Skarbu i Finansów wnosi do Sejmiku o przyjęcie projektu uchwały w sprawie budżetu Województwa Śląskiego na rok 2019 w proponowanym brzmieniu.

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękuję Panie Przewodniczący ! W tej chwili poproszę o wystąpienia indywidualne, ale w kolejności najpierw przedstawiciele klubów, a potem ewentualnie indywidualne, jeżeli będą takie...

- **radny Mirosław Mazur** – Panie Przewodniczący ! Panie Marszałku ! Wysoka Rado ! Szanowni Państwo ! Wysłuchałem z dużą uwagą moich poprzedników i ciśnie mi się jedno podsumowanie na koniec tego co usłyszeliśmy. Otóż gratuluję poprzedniemu Zarządowi, reprezentowanemu przez byłego Marszałka, Pana Wojciecha Saługę, przygotowania tego budżetu. Proszę Państwa ! Usłyszeliśmy tutaj i porównania, nawet slajdy były do złudzenia te same, przypominające te, które oglądaliśmy tutaj przez cztery lata. I jak popatrzeć na liczby, to ten budżecie naprawdę niewiele się zmienił. Jeżeli patrzeć procentowo to są rzeczy, o których można by było w ogóle nie mówić gdyby nie parę *ale*, ale do tych *ale* za chwilę. Więc pierwsze pytanie, Panie Marszałku, ja bym chciał zapytać co się zmieniło przez ostatni miesiąc tak radykalnie, że Państwa optyka tak radykalnie się zmieniła, bo jak ja pamiętam ostatnie cztery lata dyskusji tutaj na tej sali, czy na komisji budżetowej, to ten budżet identycznie przygotowany, przez identyczne osoby, przy identycznych założeniach, przy praktycznie tych samych kwotach, nigdy na nim nie pozostawiano suchej nitki i prawdę powiedziawszy jak Państwo przejęliście władze – przypomnę, w sposób, który się ciągnie cieniem i plamą na samorządzie śląskim, przejęcie Pana Kałuży to jest po prostu rzecz niebywała i o tym zawsze będziemy pamiętać, zresztą widać tutaj mieszkańcy to też przypominają – to proszę Państwa, ja myślałem, że przyjdę tu na tą salę, albo przyjdę na którąś z komisji budżetowych i tam będzie ten budżet wywrócony do góry nogami, że tam będzie pełno wniosków do zmiany, itd., itd., żeby tego nie przeciągać. Nic ! Ja sobie nie przypominam w swojej karierze samorządowca, a to jest dwanaście lat, żebyśmy tak mało pracowali nad budżetem. Nie wiem po prostu czy Państwo w tym czasie zajmowaliście się tylko wymianą dyrektorów, zmianami kadrowymi ? Bo mam wrażenie, że nic w tym czasie nie zostało uczynione. Teraz przejdę do pytań. Ja chciałbym zapytać z czego wynikają cięcia w budżecie dla wybranych jednostek kultury, przypomnę, osób prawnych - wybranych, bo dotyczy to zaledwie kilku i przypomnę pierwszy – i ta kolejność chyba nie jest przypadkowa – to Teatr Rozrywki w Chorzowie – zabranie tej jednostce 1,1 mln. Drugi – Teatr Śląski w Katowicach – zabranie tej jednostce prawie dwóch mln. Trzecie – Muzeum Śląskie – tutaj kwota jest znacznie większa – 3 mln. Kolejne – Biblioteka Śląska – to jest prawie 5 mln. I wreszcie ostatni, wyróżniony w cudzysłowie, Regionalny Instytut Kultury w Katowicach – prawie 2 mln. Te wszystkie środki, które zabrano tym jednostkom, owszem, posłużyły na zasilenie budżetu innych jednostek i absolutnie nie mam zamiaru dyskutować z potrzebami, ale chcę zwrócić Państwa uwagę na to, że poprzedni Zarząd –

zresztą co Pan Marszałek Chełstowski tutaj przed chwilą powiedział – że poprzedni Zarząd wsłuchiwał się wyraźnie w potrzeby poszczególnych jednostek i odpowiedział na nie przychylnie. Ba ! Więcej ! Jak dobrze Pana wypowiedź zrozumiałem, to Pan też chwalił to zachowanie, które po drodze zwiększało tym jednostkom budżet. Więc z czego wynika fakt, że Państwo tym jednostkom *przycięliście* ? Dzisiaj na komisji budżetowej dyskutowaliśmy też na ten temat i Pan Radny Przedpełski w bardzo subtelny sposób dał nam do zrozumienia, a przynajmniej ja tak to odebrałem – jak się myślę to proszę o poprawkę – że zamierzacie Państwo w aktywniejszy sposób *sterować*, użyję takiego słowa, repertuarem instytucji kulturalnych. No i w tym momencie wyjaśnia się to na co zwróciłem Państwa uwagę – Teatr Rozrywki na pierwszym miejscu. Czy to nie jest tak, Panie Radny, że Teatr Rozrywki za karę ma odebrane 1,1 mln żeby się nie ośmielił w przyszłości wystawić sztuki podobnej jak *Kłątwa* ? Czy to jest ten powód ? Natomiast próbuję na szybko zanalizować budżety poszczególnych pozostałych jednostek i nie wiem, stąd pytanie kolejne, czym podpadły pozostałe jednostki, że zostały w ten sposób ukarane ? Oczywiście słyszeliśmy na komisji budżetowej, że ten budżet, ta rezerwa, która została wrzucona do jednego worka w kwocie – tutaj przypomnę, to jest prawie 6 mln – do worka, który nazywa się *mecenat nad kulturą*, że kwota ma posłużyć do tego żeby aktywnie – tu przytoczę słowa – *aktywnie, w lepszy sposób zarządzać kulturą na przestrzeni najbliższego roku*. Czy oznacza to – chciałbym odpowiedzi na to pytanie – czy oznacza to cenzurę ? Czy oznacza to ręczne sterowanie tymi jednostkami i repertuarem, który wystawiają ? Dlaczego takie pieniądze pozostają w gestii nie jednostek, a de facto pojedynczej osoby ? Mówiliście Państwo na komisji i Pan Marszałek mówił też o tym, że będziemy lepiej, *godniej* – padło takie słowo – *godniej* czcili stulecie powstań śląskich. Jak ja słyszę, że Państwo będziecie czcili lepiej, *godniej* stulecie powstań śląskich, to zaraz mam przed oczami sytuację obchodów stulecia państwa polskiego. Państwa formacja, Państwa rząd nie potrafił uczcić nawet stulecia państwa polskiego, a też, przypomnijcie sobie Państwo, że miało być *godnie*, że zgromadzono duże, potężne środki w dedykowanej do tego instytucji i co z tego wyszło ? Proszę Państwa ! Nic ! Po stuleciu obchodzonym w zeszłym roku nie ma nic ! Państwo nawet nie umieliście, Państwa formacja, nie umieliście, i Państwa rząd, nie umieliście nawet porządnego marszu zorganizować. Nic ! Więc pytam się co chcecie tutaj zorganizować, bo scenariusz jest bardzo podobny, środki, owszem, mniejsze, no bo na skalę jakby wyzwania, na skalę budżetu – tam budżet Państwa, tutaj jest budżet Województwa. A chcę Państwu tylko powiedzieć taką rzecz – czasy, do których się wszyscy odnosicie, a szczególnie Państwa formacja, czasy krytykowane, czasy komunizmu. Przypomnijcie sobie Państwo, pewnie znacie pojęcie szkół *tysiąclatek*. Niejeden z Państwa być może do tych szkół chodził. Tysiąc lat państwa polskiego, co oznacza równocześnie tysiąc lat ochrzcenia Polski i z tego powstała trwała pamiątka,

bo ja się po tym roku urodziłem, a do takiej szkoły *tysiąclatki* chodziłem. Co Państwo zostawiliście po tych stu latach ? Nic ! Ja się boję, a w zasadzie jestem pewny, że i po tych inicjatywach nic nie zostanie. Natomiast jak słyszę od Państwa stwierdzenia takie, że macie lepiej, efektywniej zarządzać środkami promocji, no to tu muszę przyznać, że Państwo zarządzać środkami umiecie, doskonałym tego przykładem jest zarządzanie środkami w Narodowym Banku Polskim. I to jest myślę doskonały przykład Państwa kompetencji jako formacji i doskonały przykład jak zarządzacie środkami. Więc mam prośbę o odpowiedzi na te wszystkie pytania, na rozwianie moich wątpliwości, a szczególnie na ostatnie, że jeżeli – padło takie stwierdzenie – macie po drodze dokładać, co za poprzedniej kadencji było przejawem amatorszczyzny przy tworzeniu budżetu, jeżeli macie dokładać do tych instytucji, to pytam po co zabieracie ?

- **radny Stanisław Gmitruk** – Panie Przewodniczący ! Panie Marszałku ! Szanowni Państwo ! Występując w imieniu klubu radnych Sojusz Lewicy Demokratycznej – Polskie Stronnictwo Ludowe pragnę poinformować, że dokonaliśmy szczegółowej analizy projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019-2030 oraz projektu budżetu na 2019 rok, wobec tego przedstawiam naszą krótką ocenę stanu faktycznego i chcę na początku stwierdzić, że procedowanie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019-2030 odbyło się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, nade wszystko w myśl art. 230 ustawy z dnia 27 sierpnia 2008 roku o finansach publicznych. Zarząd Województwa Śląskiego wypełniając ten obowiązek opracował i przedstawił w dniu 13 listopada projekt WPF na lata 2019-2030 wraz z projektem uchwały budżetowej na rok 2019, czyli w tym aspekcie stwierdzamy, że wszelkie procedury prawne zostały dopełnione. Z kolei tak jak już było mówione, zauważamy to także, że w efekcie posiedzeń Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów w dniach 5 i 19 grudnia, właśnie komisja, a szczególnie w dniu 19 grudnia z udziałem przewodniczących innych, zainteresowanych komisji, wydała pozytywne opinie wobec projektów uchwał – WPF i budżetu na rok 2019. Także zauważamy – i to będzie ostatni aspekt z tej grupy spraw formalnych – uchwalone przez Zarząd Województwa Śląskiego projekty WPF i budżetu otrzymały pozytywne opinie III Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, zawarte w trzech uchwałach RIO z 4 grudnia 2018 roku. I teraz kilka takich uwag bardziej szczegółowych, oczywiście będą to uwagi i spostrzeżenia wybrane z samych projektów tychże prezentowanych dokumentów. A więc w budżecie Województwa jedna z najważniejszych, by nie powiedzieć najważniejsza propozycja, to jest dochody, które są projektowane na kwotę 1,608 mld i są wyższe o 6,9 % wobec dochodów uchwalonych na rok 2018, oczywiście po zmianach, natomiast planowane wydatki projektuje się na kwotę 1,622 mld zł, tak więc deficyt na rok 2019 projektuje się tylko, podkreślam skromny wyraz

tylko, na kwotę 14 mln 73 tys. 919 zł, który zostanie sfinansowany z kredytu wysokości ponad 10 mln zł oraz przychodów z tytułu odsetek w kwocie ponad 4 mln zł. Tak więc ważne też jest, to trzeba zauważyć, że w latach 2020-2030 nie prognozuje się deficytu budżetu Województwa Śląskiego w ogóle. To jest bardzo ciekawe i dobre spostrzeżenie. Zapewne tak będzie. Rozliczne uwagi i propozycje dotyczące Wieloletniej Prognozy Finansowej i budżetu na rok 2019 jako klub zgłaszać będziemy w bieżących kontaktach ażeby niezbędne korekty wprowadzać oraz przyczyniać się do budowania dobrego projektu budżetu na rok następny, czyli 2020. I teraz kilka uwag do niektórych składników budżetu. Jako pierwsze uwagi mamy do działu 921, czyli *kultura i ochrona dziedzictwa narodowego*. Oczywiście należy zauważyć, i to pozytywnie, że w efekcie autopoprawki Zarządu kwota wcześniej projektowana na 17 mln została zwiększona do 20 mln dla *perły* naszego województwa Zespołu Pieśni i Tańca *Śląsk* im. Stanisława Hadyny, natomiast krytycznie chcę ocenić te działania, czy też właśnie brak konkretnych zapisów w dziale 921, czyli kultura, dotyczące braku zwiększenia środków finansowych dla jedynej w subregionie częstochowskim Regionalnego Ośrodka Kultury, w efekcie czego udział środków dedykowanych ROK w Częstochowie wynosi budżecie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego aż 1,01 %. Taki stan rzeczy nie może istnieć, przecież mieszkańcy subregionu północnego, częstochowskiego, nie są ludźmi kategorii powiedziałbym innego, czy *drugiego sortu*. Podtrzymujemy zatem wniosek o zwiększenie finansowania ROK w Częstochowie w kolejnych dniach, miesiącach, by w efekcie te środki były niezbędne do tego żeby w regionie częstochowskim realizowane były dobrze zadania i zresztą bardzo potrzebne w dziedzinie kultury we współpracy z samorządami gmin i powiatów, instytucjami kultury, stowarzyszeniami społeczno-kulturalnymi, naukowymi, organizacjami amatorskiego ruchu artystycznego oraz związkami twórczymi. Chcę powiedzieć, bo na Komisji Budżetu był taki głos, że żaden wniosek w tym zakresie nie padł, ja chcę powiedzieć, że w poprzedniej kadencji przy omawianiu projektu budżetu zawsze taki wniosek był kierowany odnośnie zwiększenia środków dla subregionu północnego. Ja osobiście składałem co najmniej dwie interpelacje i wiele, wiele wniosków w tym zakresie. Chcę także powiedzieć, że należy prowadzić dalsze rozmowy z samorządami i administracją rządową ażeby pozyskiwać partnerów do współfinansowania jednostek kultury, które są obecnie, mówiąc kolokwialnie, *na garnuszku* tylko samorządu województwa. Chcę też przypomnieć, że w Częstochowie sześć, a w zasadzie siedem jednostek kultury jest finansowanych z budżetu Miasta Częstochowy. Liczę na zmianę w tym zakresie. Chcę też jeszcze powiedzieć, że jeśli chodzi o współfinansowanie jednostek kultury w projekcie budżetu używany był termin *współprowadzenie*. Ja się z takim terminem nie zgadzam, bo dla przykładu nasz piękny, perła, Zespół Pieśni i Tańca *Śląsk* jest samorządową jednostką kultury Województwa Śląskiego, natomiast cieszymy

się, że także ze strony Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego kwota 5 mln zł do 2020 roku będzie przeznaczona, ale to jest *współfinansowanie*, wierzymy, że Samorząd Województwa będzie dalej prowadził. To jest może niuans, ale moje zdanie jest ważne. Szanowni Państwo ! Pozytywnie oceniamy zapisanie w dziale 754, czyli *bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* kwoty 6 mln 493 tys. zł, z czego z budżetu Województwa 3 mln zł, z Regionalnego Programu Operacyjnego 3 mln 493 tys. zł na wydatki majątkowe na pomoc finansową dla jednostek samorządu terytorialnego celem wspierania ochotniczych straży pożarnych. Bardzo ważnymi są wydatki w dziale 600 – *transport i łączność*, które zakłada się na poziomie 641 mln 572 tys. zł, z tego wydatki majątkowe – i tutaj bardzo ważna uwaga – w kwocie 339 mln 415 tys. zł ... i to jest ponad 330 mln mniej niż było zaprojektowane w budżecie na rok 2018 przy jednoczesnej bardzo dużych potrzeb z punktu widzenia wszelkich inwestycji na drogach wojewódzkich województwa śląskiego. Poza dobrymi przykładami zrealizowanych i kontynuowanych inwestycji drogowych w drogach wojewódzkich niezbędne jest dalsze zwiększanie środków, w miarę oczywiście możliwości, a taką możliwością jest nadwyżka budżetowa, dlatego też wnioskujemy do Zarządu Województwa ażeby gros środków, większość z rezerwy budżetowej w roku 2019 przeznaczyć na wszelkie wydatki w drogach o kategorii wojewódzkiej, bo takie mogą być finansowane. Problem dróg wojewódzkich, ich budowa, przebudowa, modernizacja i generalne remonty dróg i mostów w ciągach drogowych zostały przez nas zgłoszone w formie interpelacji, wniosków i myślę, wierzymy w to, że to co będzie możliwe, a prośba jest bardzo duża, żeby te środki były przeznaczane, czy zwiększane, czy przeznaczane na remonty i modernizację, przebudowy i wszelkie inne działania w drogach wojewódzkich. Chcę stwierdzić także, że zadowolającymi są założenia w inwestycjach w drogach wojewódzkich w ramach działania 6.1 – *drogi wojewódzkie* Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Krótko, ale taką uwagę chcemy też wnieść i zaprezentować, natomiast ostatni dział, który chcę poruszyć, by oczywiście moje wystąpienie nie było zbyt długie, chociaż może troszeczkę już się przedłuża. Odnośnie działu 851 – *ochrona zdrowia* zaplanowane w budżecie środki wynoszą niecałe 70 mln, bo 69 mln 905 tys. zł i są zdecydowanie niewystarczające, bo nawet zgłoszone do budżetu bardzo realne i potrzebne środki, które są zapisane, a nie mogą być realizowane, wynoszą ponad 70 mln, tak, że nawet zidentyfikowane, zgłoszone potrzeby w zakresie inwestycji i spraw bieżących w zakresie ochrony zdrowia nawet w połowie nie mogą być z budżetu Województwa zrealizowane. Szanowni Państwo ! Po szczegółowej analizie aktualnego projektu Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019-2030 oraz budżetu Województwa Śląskiego na rok 2019 oraz po uwzględnieniu oceny i pozytywnej opinii Komisji Budżetu, Skarbu i Finansów, dopełnieniu niezbędnych formalności, działań korygujących, autopoprawek, klub radnych

Sojusz Lewicy Demokratycznej – Polskie Stronnictwo Ludowe mimo tych wielu uwag, których tylko część przedstawiłem, pozytywnie ocenia projekty Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019-2030 oraz projekt budżetu na rok 2019. Przekazując takie stanowisko naszego klubu oczekujemy na optymalną realizację Wieloletniej Prognozy Finansowej oraz budżetu, przede wszystkim dla dobra mieszkańców województwa śląskiego, a będzie to stanowiło podstawę naszej dalszej oceny działalności Zarządu Województwa Śląskiego w kolejnych miesiącach naszej działalności. Dziękuję bardzo !

- **radna Lucyna Ekkert** – Panie Przewodniczący ! Panie Marszałku ! Zaproszeni Goście ! Szanowni Państwo ! Koleżanki i Koledzy Radni ! ... Projekt budżetu na rok 2019 został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami, w ustawowym terminie, uzyskał pozytywną opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej. Zastrzeżenie jednak moje budzi kontrowersyjna zmiana w projekcie budżetu, a naniesiona przez Zarząd Województwa Śląskiego w dziale 921, to bodajże było chyba 28 grudnia. Szanowni Państwo ! Mam świadomość i jak sądzę większość radnych, członków Komisji Edukacji Kultury, Nauki, że środki przyznawane placówkom oświatowym, instytucjom kultury nie były i nie są satysfakcjonujące obie strony. Mówiąc obie strony mam na myśli tutaj dyrektorów naszych placówek oświatowych, dyrektorów instytucji kultury, ale także i Sejmik i Zarząd Województwa Śląskiego. Jednakże biorąc pod uwagę strukturę dochodów samorządu województwa, realia ekonomiczne, gospodarcze, rokrocznie należało wypracować pewien kompromis pomiędzy możliwościami finansowymi a realnymi potrzebami naszych instytucji kultury. Budżet powinien być dokumentem bezpiecznym, spełniającym warunki zawarte w art. 242 i 243 ustawy o finansach publicznych, wykonalnym, gwarantującym zachowanie płynności finansowej przy zapewnieniu realizacji zadań. I stąd rokrocznie w budżecie, w projekcie uchwały budżetowej pojawia się taka tabela nr 4, w której wypisane są braki – braki w poszczególnych działach, a które też są brane pod uwagę przy rozliczaniu nadwyżki budżetowej, czy też wolnych środków za rok poprzedni budżetowy. Szanowni Państwo ! Dostrzegając potrzebę zwiększania tych środków na działalność instytucji kultury Komisja Edukacji, Nauki i Kultury w poprzedniej kadencji rokrocznie wnioskowała do Zarządu Województwa Śląskiego o zwiększenie dotacji podmiotowej dla instytucji kultury, dla wszystkich instytucji kultury i też wnioskowaliśmy o to, ażeby członkowie Komisji Edukacji, Nauki i Kultury mieli realny wpływ na wysokość i podział środków pomiędzy instytucjami kultury. Pragnę przypomnieć, że w poprzedniej kadencji dotacja podmiotowa dla instytucji kultury została zwiększona o około 48 mln. Mam nadzieję, że i w tym roku będzie tak samo, tym bardziej, że taki wniosek padł na dzisiejszej podwójnej niejako komisji. Szanowni Państwo ! Przedstawiony radnym w ustawowym terminie projekt budżetu na rok 2019 w dziale 921 nie był zapewne budżetem oczekiwanym

wszystkich stron, zarówno instytucji kultury, jak i radnych, członków Zarządu. Nie pozwoli on na taki jakiś spektakularny i znaczący rozwój instytucji kultury, ale pozwoli, a właściwie chce się powiedzieć *pozwoliliby*, na realizację zadań statutowych i nie tylko. Szanowni Państwo ! Budżet, który został nam przedstawiony i który zaopiniowaliśmy w grudniu był sporządzony zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego z 22 maja 2017 roku w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej Województwa Śląskiego i uwzględniał założenia ekonomiczno-finansowe do projektu budżetu Województwa Śląskiego, a przyjęte uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego z sierpnia 2018 roku. Szanowni Państwo ! I taki budżet w dziale 921, taka wysokość środków, taki był projekt uchwały budżetowej zaopiniowany w grudniu przez radnych Komisji Edukacji, Nauki i Kultury. Na tej komisji, na tamtym posiedzeniu wpłynął wniosek Pana Zbigniewa Przedpełskiego, wiceprzewodniczącego tej komisji, o przeniesienie, o właściwie zdjęcie przeszło 9 mln z dotacji podmiotowej instytucji kultury i przeniesienie do rozdziału 92195, czyli to tzw. *pozostalej działalności*. Wniosek ten nie uzyskał poparcia radnych tej komisji, nie uzyskał większości, a zatem mówienie, że wniosek taki uzyskał poparcie, no jest trochę mijaniem się z prawdą. Szanowni Państwo ! Czyli Zarząd nie respektował tutaj w tym przypadku stanowiska radnych Komisji Edukacji, Nauki i Kultury. I co zrobił Zarząd Województwa Śląskiego obecny ? Przygotował autopoprawkę według własnego uznania, preferując centralne zarządzanie środkami i chyba też na zasadzie *dziel i rządź*. Na dzisiejszej komisji przed sesją usłyszeliśmy, że Zarząd Województwa Śląskiego poprzez *redystrybucję* – cytuję – *środków chce mieć większy wpływ na kulturę, na instytucje kultury*. Szanowni Państwo ! Czego dotyczyła zmiana była tutaj już praktycznie mowa i cieszy nas, myślę że chyba wszystkich, nie tylko członków Komisji Edukacji, Nauki i Kultury, ale wszystkich radnych i członków Zarządów to, że zostały zwiększone dotacje podmiotowe ośmiu instytucji kultury. I bardzo dobrze ! I chwała za to ! I też chcieliśmy tutaj podkreślić, że zarówno radna Halina Bieda, jak i ja, jesteśmy z tego faktu bardzo zadowolone. Dlaczego o tym mówię ? Dlatego, że po wystąpieniach koleżanki radnej i moim, wystąpienie Pana Zbigniewa Przedpełskiego mogło trochę zaburzyć, że tak powiem, odbiór naszego wystąpienia, a więc jesteśmy jak najbardziej za zwiększeniem, cieszymy się, satysfakcjonujące jest to, z zadowoleniem przyjęliśmy, nie wiem co jeszcze mogę powiedzieć ? Myślę, że chyba wystarczy, czyli jesteśmy *za*. Natomiast, Szanowni Państwo, zastrzeżenie budzi fakt przekazania środków wysokości 5 mln 740 tys. 112 zł, tak jak mówiłam, do rozdziału 92195. I nie wiemy na jaki cel będą przeznaczone środki, jakie będą kryteria podziału ? Ja wiem ! Państwo powiecie za moment, że przecież było powiedziane, Pan Marszałek mówił, że na organizację stulecia wybuchu I Powstania Śląskiego, takie też wytłumaczenie, taką przyczynę podał również Pan Marszałek obecny na Komisji Edukacji, Nauki i Kultury, ale przecież nie przeznaczą Państwo ...

chyba ? ... A może tak ? 5 mln 740 tys. 112 zł na organizację tej uroczystości ? Myślę, że nie ! Szanowni Państwo ! Zmniejszenie środków o kwotę 12 mln 518 tys. 167 zł w jednostkach takich jak: Teatr Rozrywki w Chorzowie, Teatr Śląski w Katowicach, Muzeum Śląskie w Katowicach, Biblioteka Śląska w Katowicach, Regionalny Instytut Kultury w Katowicach stanowi zagrożenie dla realizacji zadań statutowych tych jednostek. I rzeczywiście chyba powtórzę pytanie, które tutaj zadał Pan Radny Mirosław Mazur, Panie Marszałku ! W czym zawiniły te instytucje i jakie były kryteria, że jednej jednostce zabrano 1,1 mln, drugiej 3 mln, kolejnej 4 mln ? Według jakich kryteriów ? Jakie kryteria Państwo stosowaliście ? Dziękuję uprzejmie !

- **radna Halina Bieda** – Panie Przewodniczący ! Panie Marszałku ! Państwo Radni ! Ja może tylko w uzupełnieniu i w połączeniu z setną rocznicą wybuchu I Powstania Śląskiego ... bo tak ! Po pierwsze uważam, że niedobrze się dzieje jeśli jednym instytucjom zabieramy kosztem innych instytucji, dlatego, że powoduje dzielenie, tak ? Bo ja rozmawiałam chyba z tymi wszystkimi, które są wymienione w uchwale i myślę, że dyskomfort czują i te, którym dodano, i te, którym zabrano. Bo to co Pani Radna Ekkert powiedziała, absolutnie i na poprzedniej komisji i na tej wielokrotnie wyrażaliśmy, że instytucje kultury – i też koleżanki z PiS-u na komisji grudniowej o tym mówiły – że instytucje kultury zazwyczaj są niedofinansowane, bo jeśli trzeba spiąć budżet, to się im po prostu zabiera, bo kultura jest tak traktowana, że wszyscy ją lubimy, ale jak chodzi potem o pieniądze to jak brakuje, to zazwyczaj im się zabiera. I to uważam, że powoduje, że i te instytucje, którym dodano – one się na pewno cieszą z tego tytułu, ale myślę, że mają taki dyskomfort, że jednak stało się to kosztem tych innych instytucji – i to myślę, że jest niedobrze. I też w kontekście jakby tego, że się mówi, że zabrano żeby obchody były ... ja absolutnie jestem za obchodami. Mam do tego kilka powodów – po pierwsze jako prawniczka powstańca śląskiego, po drugie jako dyrektor instytucji, która powstaniami śląskimi zajmuje się na co dzień, po trzecie, że z wieloma instytucjami województwa śląskiego i zarówno tymi prowadzonymi przez Województwo Śląskie, jak i tymi prowadzonymi przez miasta województwa śląskiego, jak i tymi prowadzonymi przez inne podmioty jak np. Muzeum Czynu Powstańczego, czy Muzeum Czynu Niepodległościowego w Poznaniu, gdzie my pewne ustalenia co do właśnie nie tylko tej rocznicy – bo trzeba przypomnieć, że rocznice w województwie śląskim będziemy obchodzić do roku 2022, kiedy to w czerwcu będzie setna rocznica objęcia części Górnego Śląska przez Polskę i gdzie w roku 2022 będziemy obchodzić setną rocznicę, i pierwszych wyborów, i pierwszego posiedzenia Sejmu Śląskiego. I począwszy od 95. rocznicy, kiedy upamiętnialiśmy to jak chociażby przez przedstawienie, które Teatr Śląski tu przygotował: *Chwila wielka dla całego Śląska*, czyli ze stenogramów odtworzenie tego pierwszego posiedzenia Sejmu Śląskiego, więc gdzieś to się

wszystko toczy, i żeby dobrze powiedziała o co mi chodzi, żeby to nie było tak, że te instytucje kultury, którym zabrano te pieniądze, miały dzisiaj pretensje do celebrowania, do upamiętniania, do obchodów setnej rocznicy powstań śląskich, bo będzie że zabrano im żeby właśnie upamiętniać. Bo moim zdaniem to są jakby dwie rozdzielne rzeczy, bo instytucje kultury powinny mieć środki na funkcjonowanie, instytucje artystyczne na przygotowywanie premier, Biblioteka Śląska na gromadzenie naszego dziedzictwa, na dbanie o czytelnictwo, o wiele, wiele innych rzeczy, muzea dbanie o dziedzictwo, o przechowywanie eksponatów. Więc tu każda z instytucji kultury ma trochę inne zadania, ale się zgadzam, że i większość tych instytucji ma albo w swoich zasobach coś co dotyczy powstań śląskich – i też chce to pokazać i odpowiednio i właściwie tę rocznicę obchodzić. I tak jak mówię, uważam, że powinny – *powinny* może jest złym słowem – ale, że środki, dobrze by było, żeby były właśnie i na działalność instytucji i na obchody stulecia dziś pierwszego, w przyszłym roku drugiego, potem trzeciego i rocznicy, tak jak mówię, objęcia części Górnego Śląska przez Polskę i pierwszych wyborów i pierwszego posiedzenia Sejmu Śląskiego. Natomiast jeśli używamy takiej argumentacji, że zabrano instytucjom żeby było na obchody, to to myślę, że nie jest dobre ani dla instytucji, ani dla obchodów. Tak, że taka moja uwaga. Dziękuję bardzo !

- **radny Piotr Czarnynoga** – Panie Przewodniczący ! Wysoki Sejmiku ! Szanowny Zarządzie ! Szanowni Państwo ! Przed nami trudny budżet na rok 2019, ale przed nami też trudna wieloletnia perspektywa finansowa przedstawiona w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata od tego roku do 2030 roku. I tego nawet do końca nie wyczytamy w tych dość optymistycznych danych, które nam przedstawił Zarząd poprzedniej kadencji. Proszę Państwa ! Na stronie 13, rozpocznę od Wieloletniej Prognozy Finansowej dyskusję o tym i o budżecie, na stronie 13, jak Państwo zwrócić uwagę, my w roku 2019 zyskujemy subwencji ogólnej prawie 50 mln zł w stosunku do poprzednich lat – zresztą w wystąpieniu Marszałka było widać jak dużym fluktuacjom ulega subwencja ogólna. Nie wchodząc w szczegóły tutaj podstawowa część, subwencja oświatowa, jest gwarantowana przez Ministra Edukacji, ale te pozostałe części w znacznym stopniu zależą od takich, czy innych decyzji, nie od nas, tylko właśnie w rządzie. I teraz myśmy ten duży optymizm prawie 50 dodatkowych mln zł przełożyli na wszystkie lata następne i jeszcze z odpowiednim współczynnikiem wzrostu. I dlatego jak na kolejne lata dość dobrze wyglądają nasze dochody ogółem to w momencie, kiedy ta subwencja z natury rzeczy ulegająca fluktuacjom pójdzie w dół, to będziemy mieli kłopoty w dochodach. Dużym drugim zagrożeniem jest optymistyczne podejście do naszych dochodów, że kiedy skończymy wydawanie środków z Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020 to tam się pojawią jakieś nowe takie środki gdzieś z następnych programów. Taki

optymizm oczywiście my podzielamy, ale jeżeli tak się nie stanie, to nasz budżet będzie naprawdę w niełatwej sytuacji i można to spokojnie wyczytać na stronie 13 i następnych stronach opisu przy Wieloletniej Prognozie Finansowej. W związku z tym, kiedy mamy obowiązek wynikający z ustawy o finansach publicznych uchwalić budżet do 31 stycznia tego roku, a wszystkie jednostki samorządu terytorialnego stają przed takim faktem, że w związku z wyborami jeszcze kiedyś jak wybory odbywały się na wiosnę, to mieliśmy spokojne pół roku na opracowanie swojego budżetu – to w roku 1998 była ta zmiana, kiedy powstały właśnie województwa i powiaty – od tego czasu za każdym razem na przełomie mamy kłopot. I ta krytyka w stosunku do nas, że krytykowane przez nas budżety są dzisiaj przyjmowane, to myślę, że jest wyrazem naszej kultury polityczno-ekonomicznej i tej obawy, że kiedy rozpoczynamy kadencję z olbrzymimi oczekiwaniami społecznymi, że dokonamy przełomu w służbie zdrowia, w drogach, w wielu innych dziedzinach, ale także w kulturze. I kultura może tutaj się różni w ocenie sytuacji, zresztą wielokrotnie jak występowałem w poprzedniej kadencji to nie krytykowałem Zarządu za podejście do kultury, tylko kultura jest w wyjątkowo trudnej sytuacji z jednego powodu – w poprzednim Regionalnym Programie Operacyjnym 2007-2013 dokonaliśmy wszyscy w skali całego kraju, ale także szczególnie w województwie śląskim, olbrzymiego wysiłku inwestując w kulturę. No proszę Państwa – ponad 50 mln zł Filharmonia Śląska, ponad 200 mln zł Muzeum [Śląskie], po sąsiedzku NOSPR, także Akademia Muzyczna ma siedzibę po rewolucyjnej przebudowie pod architektem Koniosem, gdzie chwalimy się tym w całej Europie, ale też i w całym świecie. I teraz do tych nowych obiektów, które żeśmy wybudowali trzeba dać nowe propozycje programowe w takim stylu jak to pokazała – szkoda, że już nieczynna, bo przeszła na emeryturę – ale Pani Dyrektor NOSPR, trzeba właśnie z takim impetem wnieść nowe życie z nowymi propozycjami. Stąd nic dziwnego, że my mamy olbrzymie oczekiwania w stosunku do wydatków kultury, mimo że może sytuacja w służbie zdrowia i na naszych drogach jest bardziej dramatyczna. Dlatego ja bym nie oceniał, że my tanio kupujemy ten budżet od naszych poprzedników. Ja podziękuję Panu Marszałkowi Sałudze i poprzedniemu Zarządowi za jeden fakt – po raz pierwszy w historii budżetów nie ma przy zrównoważeniu budżetu na tym etapie użytych wolnych środków. I to jest olbrzymia zaleta tego budżetu, która daje nam możliwość w marcu, w kwietniu – ja mam nadzieję, że to będzie co najmniej 100 mln zł, może i więcej, przypomnę, w poprzednim roku prawie 150 mln zł żeśmy rozdzielili, w roku 2018 z roku 2017 – i to sprawi, że będziemy mogli rozpocząć rzetelną dyskusję o korekcie w budżecie i o zmianach. I myślę, że warto też powiedzieć, że przejawem naszej kultury ekonomicznej, społecznej i politycznej jest fakt, że akceptujemy to wszystko dobre co w budżecie Województwa Śląskiego zrobiło się przez 20 lat pod nadzorem jedynej osoby, która tu w województwie śląskim gwarantuje

ciągłość pracy nad budżetem. Osobiście Pani Skarbnik Województwa Śląskiego, Pani Elżbieta Stolorz-Krzysz jest tą osobą i ten szacunek, który zresztą wielokrotnie podkreślaliśmy w poprzednich kadencjach, to też jest elementem tego, że my ten budżet z konieczności terminowej akceptujemy właśnie w takim zakresie. Proszę Państwa ! 0,6 %, to można policzyć, 177 mln zł budżet na kulturę, z tego te około 10 mln w kwestionowanych zmianach. I my o tych zmianach mówimy z dużymi emocjami, ale kiedy popatrzymy chłodno na liczby, na kwoty, które są podstawą do uchwalenia budżetu, to ja tu nie zauważam żeby Teatr Rozrywki był na pierwszym miejscu, tak jak to tu wybrzmiało w wystąpieniu mojego poprzednika. Teatr Rozrywki jest w grupie 19 instytucji kultury i ja bym nie chciał dyskutować kulturalnie o kulturze używając określenia o karze, ale jeżeli taka konwencja została tu przedstawiona, to zwróćcie Państwo uwagę, że Opera Śląska w budżecie na rok 2018 miała kwotę 16 mln zł. W projektowanym budżecie przez poprzedni Zarząd miała 15 mln zł, no to może by trzeba powiedzieć, że to może jest kara dla Opery Śląskiej, że nie wystawiła *Klątwy*. Ja tak nie chcę mówić, ale ja się tak po prostu odnoszę do tego to co zostało powiedziane, a Teatr Rozrywki, proszę Państwa, proszę czytajcie w planie na 2018, przecież mamy dokumenty – 11 mln. W planie na 2019 poprzedniego Zarządu 12 mln zł. No to jak jest propozycja nowa Zarządu żeby odjąć 1 mln zł, no to co najwyżej można powiedzieć, że nie zgadzamy się z nagrodą miliona zł za to, że została wystawiona *Klątwa*. Oczywiście ja to mówię w konwencji mojego poprzednika, ja bym tak nie chciał dyskutować, myśmy już dawno o *Klątwie* zapomnieli, ale te propozycje zmian doprowadziły do tego, że każda z tych 19 jednostek kultury ma budżet mniej więcej na poziomie tym projektowanym w 2018 roku. Zwróć także uwagę na bardzo imponujący fakt, że o ile zwiększamy wydatki na kulturę o prawie 9 mln zł, to do tej kwoty trzeba jeszcze doliczyć 20 mln zł, które na etapie projektowania budżetu 2018 nie były w kulturze. Te 20 prawie mln złotych, ja zaokrąglam, zostały przydzielone kulturze w rozdziale wolnych środków. No to my jak będziemy dzielili wolne środki, a mam nadzieję, że będziemy to wszyscy tu siedzący na tej sali robili w marcu, jest jednogłośnie przegłosowany wniosek wspólny i Komisji Kultury, i co najważniejsze Komisji Budżetu, żeby Zarząd zwrócił uwagę przy podziale wolnych środków na te niedobory, które rzeczywiście wystąpiły w szczególności w Bibliotece Śląskiej i w Muzeum Śląskim. Ja się też tym martwię, ale proszę Państwa, na starcie mamy prawie 20 mln zł więcej niż w ubiegłym roku, a Pan Marszałek – byłem świadkiem tego dzisiaj przed sesją – publicznie zadeklarował, że chciałby zwiększyć w tym roku wydatki na kulturę do kwoty około 190 mln zł. No myślę, że jeżeli tak się stanie – trzymamy Pana Marszałka za słowo, ja przewodniczący Komisji Kultury i Państwo ze mną wszyscy też – to nie będziemy się musieli martwić o instytucje kultury, będziemy się musieli martwić jak nasi dyrektorzy wykorzystają to dla dobra kultury śląskiej. A ja tu usłyszałem słowa, taki

zarzut w stosunku do radnego Przedpełskiego, że tam chce ręcznie sterować, ale na tym samym posiedzeniu, na którym być może tak można było zinterpretować jego wystąpienie przy jakiejś może gorszej woli – to już mniejsza o to, każdy ma tam swój słuch, ale powiedzmy, że można było – to ciekawe, że ci z Państwa, którzy byli, tak jak ja, o godz. 9⁰⁰ nie słyszeli jak imieniu Marszałka występował Wicemarszałek, Pan Woś, i wyraźnie powiedział, że ten Zarząd nie zamierza ani politycznie, ani w żaden inny sposób sterować instytucjami kultury, bo dyrektorzy są powołani w oparciu o ustawę o kulturze, no i myślę, że my wszyscy jednak będziemy kulturalni i będziemy to robili tak jak nakazuje prawo, co nie znaczy, że nie mamy wpływu na jednostki kultury, my wszyscy radni, także Zarząd, przy ustalaniu im budżetu ... Proszę Państwa ! Na zakończenie chciałbym zaapelować żeby głosując za tą Wieloletnią Prognozą Finansową, głosując także za budżetem na rok 2019, w dyskusjach, często emocjonalnych, może czasem i kłótniach, żebyśmy jednak pamiętali, że my jesteśmy Samorządem Województwa Śląskiego. Mnie bardzo drażniło w poprzedniej kadencji, i w tej kadencji mnie też będzie drażnić, kiedy argumenty w wewnętrznej dyskusji tu na łonie Samorządu Województwa Śląskiego, kiedy oczywiście może i powinniśmy się różnić i mieć inne zdanie, ale przywoływane są przykłady z pracy rządu, ministerstw, czy inne takie ogólnoswiatowe, ogólnoeuropejskie, czy ogólne politycznie. Proszę Państwa ! Polityka nie jest łatwa, nie jest przyjemna, spróbujmy się zawrzeć w naszych przykładach, argumentach i takich zarzutach do tego wszystkiego co my tu sobą reprezentujemy. Ja jestem członkiem Prawa i Sprawiedliwości, ale ja odpowiadam tylko za tą część, która jest wydiskutowana tutaj u nas na klubie i w Samorządowym Województwie Śląskim. Dziękuję za uwagę !

- **radny Marek Kopel** – Panie Marszałku ! Panie Przewodniczący ! Szanowni Państwo ! Mam wrażenie, że istniała taka możliwość, że budżet będzie przyjęty jednogłośnie, bo w zasadzie nic nie stało na przeszkodzie, gdyby nie ten drobiazg – kultura. No bo jak głosować mamy za obniżeniem środków dla pięciu instytucji kultury, ważnych, środków, które był zaplanowane w projekcie budżetu. Ja nie potrafię za takim budżetem głosować, chociaż jest w całym swoim wymiarze bardzo dobry, bardzo bezpieczny, Pani Skarbnik, bardzo solidny. Dobra zmiana, pozytywna zmiana polega raczej na poprawianiu, a nie pogarszaniu. Akurat w przypadku tych pięciu instytucji kultury Państwo moim zdaniem zupełnie niepotrzebnie nie wytrzymali, ktoś tam nie wytrzymał, i z jakiegoś powodu zostały środki zaplanowane w projekcie budżetu obcięte. Natomiast ja zadałem sobie trudu troszeczkę i starałem się zorientować jak je zaplanowano – czy tak politycznie dodano jako nagrodę komuś za coś, czy to w wyniku jakiejś głębszej analizy. No i z tego co wiem to środki dla tych pięciu instytucji były zaplanowane, po pierwsze, przez dyrektorów instytucji w planach finansowych, czyli

dyrektorzy przekonali dyrektora wydziału, a ten musiał przekonywać członka Zarządu i w ten sposób powstały takie realne plany finansowe tych pięciu instytucji, lepsze niż w poprzednim roku, bo instytucje kultury są cały czas niedofinansowane. Natomiast ten rok po prostu jest rokiem, w którym można wydać więcej pieniędzy, ponieważ sytuacja finansowa jest bardzo dobra. Ja Państwu zwrócę na jeszcze jedną rzecz uwagę – ja sam tworzyłem projekty budżetu przez 28 lat, projekty budżetów, i jednak zawsze na koniec roku przed dyskusją budżetową starałem się zorientować jak się kończy ten poprzedni rok, czyli ile mamy dodatkowych środków do dyspozycji gdyby trzeba było poprawić jeszcze jakąś sytuację w jakimś miejscu. Jak ja sobie teraz przeglądałem rok 2018, proszę Państwa, to wykonanie z września, końca września, pokazywało że wynik finansowy jest lepszy od zaplanowanego o 440 mln. Jak spojrzałem na sprawozdanie z końca października, to w ogóle w tym sprawdzaniu widać, że tak: kredyt prawie w całości spłacony, wolne środki 150 mln nienaruszone i jeszcze wynik finansowy – dochody i wydatki – 250 mln na plusie jest, czyli należy sądzić, że te wolne środki, które przejdą de facto na rok 2019 to jest rząd 100 mln ? 250 ? Tak jak tutaj kolega mówił, też się chyba na tym zna. Wobec tego nie było żadnej przeszkody żeby nie odbierać nikomu, a dołożyć. Operacja prosta, można było kredyt sztucznie zwiększyć, bo i tak na to będą wolne środki, i tak się kredytu nie zaciągnie, bo nie ma żadnej potrzeby i dzisiaj byśmy w zgodzie pewnie uchwalili budżet. Kończąc mam pytanie, jednak takie zadam: na co mam być wydane 5,7 mln, które są w rezerwie Pana Marszałka ? Tyle ! Dziękuję bardzo !

- **radny Zbigniew Przedpełski** – Szanowny Panie Przewodniczący ! Szanowny Panie Marszałku ! Szanowni Państwo Radni ! Szanowni Państwo ! Przyznam, że zupełnie nie rozumiem wystąpienia – bo tak było powiedziane że w kolejności najpierw oficjalne stanowiska klubów – ja stanowiska zaprezentowanego przez Pana Radnego Mazura, jak domyślam się klubu Koalicji Obywatelskiej, absolutnie nie rozumiem. Rozumiem, że rzeczywiście przebija z niego troska o losy Teatru Rozrywki, któremu rzeczywiście dzieje się jakoby rzekomo krzywda. Natomiast jestem jednym z tych radnych, który w zeszłej kadencji składał interpelację á propos tego teatru i w odpowiedzi, którą otrzymałem, tam było dokładne rozliczenie, że rzeczywiście nie pomyliłem się – w ciągu dziesięciu lat ten teatr przejął ponad 110 mln dotacji podmiotowych. Jak widzimy średnia dotacja jest koło 11 mln, w tym roku miała być 12 z okładem ...więc to nie jest żadna kara. Temu teatrowi została w projekcie, tak naprawdę przygotowanym przez poprzedników, bo przecież pytał się Pan, Panie Radny, co się stało ? No przecież Pan wie kiedy ukonstytuował się Sejmik, od kiedy działa nowy Zarząd, zna Pan ... przecież to wyście w zamierzonych czasach tę uchwałę o procedurze budżetowej przygotowywali. No nawet zgodnie z tą uchwałą trzeba było zaakceptować czynności dokonane. I nagle, Szanowni Państwo, dzieje się krzywda

zasłużonej instytucji kultury, Teatr Rozrywki, że ma dostać tak jak zawsze 11 mln, a nie 12 mln z okładem. I za co ? Jeżeli rzeczywiście, bo proszę Państwa, ja mam pytanie takie: czy Zarząd Województwa rzeczywiście jest odpowiedzialny za kształtowanie kultury na obszarze województwa ? Absolutnie nie ! W ustawie o samorządzie województwa jest niemalże literalnie zapisane za co odpowiada Zarząd Województwa, ja to jeszcze dosłownie w dniu dzisiejszym przytoczę. Więc za co był planowany ten milion z okładem dla Teatru Rozrywki ? Proszę Państwa ! Wychodzi na to, że rzeczywiście za przedstawienie spektaklu *Kłątwa*. Ja tylko chciałbym zauważyć, że to nie był jakiś tam spektakl, tylko to był spektakl sprowadzony tutaj, przygotowany przez reżysera z importu, nie wchodzi jakiejś narodowości, ale jeżeli oceniać po miejscu zatrudnienia, pełnienia stałej pracy, przez Niemca i że był to wybitnie antypolski spektakl. Był to spektakl ziejący antypolskością, być może szczególnie krytyczny, ocierający się momentami o nawoływanie do zabójstwa szefa pewnej informacji politycznej i trudno się dziwić, że tego typu propozycje programowe nie mogą być w Polsce nagradzane. To nie jest tak jak Państwo wtedy odpowiedzieli, że zgodnie z art. 73 *Konstytucji* w Polsce jest wolność prezentacji sztuki i dokonań naukowych. No prezentacji jak najbardziej. Jak Państwo chcecie obscenę jakąś demonstrować ze środków prywatnych, nikt nikomu nie zabrania. Można na tym zarobić, podobnie jak w całej Europie, ale mnie naprawdę trudno jest doczytać, ja uzasadnienie jeszcze dzisiaj przytoczę, żeby tego typu dokonania były finansowane ze środków publicznych. Więc wszelkie takie insynuacje, że będzie się ręcznie sterować programem teatrów, to po prostu jest ustawiona przez Państwa ... Ja chciałem tylko przypomnieć, Panie Radny Mazur, że ja osobiście odnośnie samej *Kłątwy*, to ja z tej mównicy wnioskowałem o całkowite zabranie dotacji dla Teatru Rozrywki w roku 2018 i jeżeli taka poprawka by nastąpiła to mogliśmy mówić o jakimś wpływaniu na repertuar. Natomiast pragnę zauważyć, że od tego czasu dużo wody upłynęło, zmieniła się dyrekcja teatru, w najbliższym czasie zmieni się chyba rada programowa, nie ma sensu do tego wracać ... A w takim razie, przepraszam, to za co był Teatr Śląski ukarany ? Już odpowiadam – za przyrost ... a za co była Opera Śląska ukarana tym, że zaplanowano dla niej mniej środków jak w poprzednich latach budżetowych ?...

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – Panowie Radni ! Proszę o wystąpieniem, a nie polemikę !...

- **radny Zbigniew Przedpelski** –...bo mnie akurat to bardzo by interesowało. Natomiast przechodząc do dalszej części Pańskiego wystąpienia, to muszę stwierdzić że tu już jestem straszliwie zdumiony. O co Pan ma do nas pretensje jeśli chodzi o zarządzanie środkami w NBP, że ta instytucja 16 mld do budżetu przekazała ? ... Nie rozumiem, czy jest jakaś afera w związku z

zarządzaniem środkami w NBP ? Ja rozumiem, że pewne oburzenie społeczne wywołało ujawnienie zarobków określonych osób funkcjonujących w ramach tej instytucji, tylko że siatkę płac tej instytucji i panujące tam zwyczaje wynagrodzeniowe i system tego wynagradzania ustawiła i zaplanowała Pańska opcja polityczna.

- **radny Michał Gramatyka** – Szanowny Panie Przewodniczący ! Szanowny Panie Marszałku ! Szanowni Państwo ! Bardzo przepraszam za jakość mojego głosu dzisiaj, ale przez dwa ostatnie dni śpiewałem dla Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy i po prostu totalnie nie potrafię nic powiedzieć, dlatego moje wystąpienie będzie bardzo krótkie. Było blisko żebyśmy jako klub radnych Koalicji Obywatelskiej poparli ten budżet, dlatego że ten budżet w 98, nawet 99 % to jest budżet stworzony przez Zarząd Województwa Śląskiego pracujący pod batutą Pana Marszałka Wojciecha Saługi i jako taki miarą tego co Sejmik Województwa Śląskiego może podzielić, czym Sejmik Województwa Śląskiego dysponuje był dobrym budżetem. Nie poprzemy tego budżetu, wstrzymamy się od głosu przy głosowaniu ze względu na manewr dotyczący samorządowych instytucji kultury, który Państwo przeprowadzili. Manewr, który w zupełnie inny sposób pisze legendę o Janosiku. Janosik podobno zabierał bogatym, rozdawał biednym – obecny Zarząd Województwa Śląskiego zabrał biednym, część rozdał biednym, a część zostawił sobie i powie, że rozda albo nie rozda, bo pieniądze albo będą albo nie będą. Ta legenda nas kompletnie nie przekonuje. Czego nam brakuje w tym projekcie budżetu na 2019 rok ? Brakuje nam tego z czym Państwo szli do wyborów. Gdzie są miliardy dla Śląska ? Gdzie po stronie dochodowej są zapowiadane przez was szerokim strumieniem płynące z centralnego budżetu pieniądze dla województwa śląskiego ? Nie widać ich ! Nie widać ich ani po stronie dochodowej – strona dochodowa zostaje taka sama jak w zeszłym roku – przy zupełnej okazji wielki szacunek dla Pana Radnego Czarnynogi, bo zdaje się, że jako jedyny reprezentant prawej strony tej sali dostrzegł, że macie Państwo de facto do dyspozycji dużo większe środki staraniem poprzedniego Zarządu. Ja dostrzegłem, Panie Radny, że Pan to dostrzegł, więc z tego miejsca bardzo dziękuję za tę jakże pozytywną dla nas opinię. Gdzie są miliardy na remonty dróg wojewódzkich zapowiadane przez różnych polityków PiS-u przy okazji konwencji wyborczych ? Najmniej zdaje się szacowaliście na kadencję dziesięcioma miliardami, a najwięcej to Pański mocodawca Pan Minister Tobiszowski, który mówił o 50 miliardach. No jeżeli na pięć lat jest 50 mld, to przynajmniej jedna piąta tego powinna się znaleźć w pierwszym roku kadencji, nawet zważywszy, że powiedzmy 80 % tej kwoty będzie rozdysponowane przez rząd centralny, to te 20 % jednak powinno znaleźć się w budżecie Województwa Śląskiego. Czyż nie ? Przecież ja też oglądałem tę konwencję i słuchałem co Państwo tam mówili. W zeszłym roku grillowali nas Państwo o to, że nie mamy żadnej kontroli kosztów w Województwie Śląskim,

że Województwo Śląskie jest jednym z najbardziej zadłużonych województw, że zadłuża się bez pamięci dalej. Jaki jest wasz pomysł na kontrolę kosztów w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego wobec jednostek, dla których Województwo Śląskie jest organem prowadzącym ? Póki co odwołujecie sprawnych menedżerów służby zdrowia, którzy jako jedyni w tym zasobie kontrolę kosztów realnie wprowadzili, ale o tym jeszcze pewnie będzie okazja dzisiaj rozmawiać. Jaki jest wasz pomysł na redukcję zadłużenia Województwa Śląskiego ? Póki co nie ma żadnego, jest przeniesienie *jeden do jednego* pomysłu poprzedniego Zarządu, Zarządu Pana Marszałka Saługi, który rzeczywiście redukuje to zadłużenie w sposób niewielki, ale jednak realnie to zadłużenie rok do roku spada, ale oczekiwaliśmy coś więcej, no bo zapowiadali Państwo coś więcej. Gdzie są pieniądze ze słynnego *programu regionów górniczych w okresie transformacji*, zapowiadanego przez Pana Ministra Tobiszowskiego, zresztą zdaje się, że pierwsze publiczne wystąpienie Pana Marszałka Jakuba w Muzeum Śląskim również dotyczyło tego projektu, tej inicjatywy Unii Europejskiej, przekazane oczywiście w niezwykle triumfalny sposób, że to będą ogromne pieniądze w perspektywie kolejnych kilku lat. Ogromne, czyli jakie ? Gdzie one są ? Widział li je ktoś ? Nie ma miliardów dla Śląska, jest budżet, którego autorem jest Pan Marszałek Wojciech Saługa *et consortes*, bo i moja ręka gdzieś tam coś pewnie dopisała, zepsuty, ze sknoconą legendą o Janosiku. Wstrzymamy się od głosu. Dziękuję bardzo !

- **Marszałek Jakub Chelstowski** – Szanowni Państwo Radni ! Szanowny Panie Przewodniczący ! Tak przysłuchuję się tym pytaniom postaram się na cześć rzeczy odpowiedzieć. Nie ukrywam że tą deklaracją Platformy jestem zasmucony, bo to naprawdę odpowiedzialność za województwo stoi za tą decyzją żeby większych zmian w tym budżecie nie było. Tą odpowiedzialność wzięliśmy na siebie. Państwo politykujecie tutaj nie myśląc o konsekwencji, więc to tak na marginesie tych Państwa opowieści o Państwa trosce. Myślę, że ta troska jest bardziej polityczna. Mam nadzieję, że ta sala będzie unikała takich porównań, bo nie wiem, Panie Radny, ile trzeba mieć finezji żeby połączyć NBP z Województwem Śląskim. Naprawdę nie jestem w stanie tego pojąć, nie ogarniam, ale będę się uczył wnikliwie od Pana. Szanowni Państwo ! Nie zapominajcie o swojej historii, niezbyt pięknej, 2018 rok, RIO. Nie pamiętacie tego, że musieliście to poprawiać ? Czy my chcieliśmy tutaj iść na spór z RIO z tym co otrzymaliśmy od Państwa ? Nie ! Chodzi o odpowiedzialność za województwo, nie jakieś personalne wojenki i gierki budżetem. Tu chodzi o to żeby instytucje nam podległe, i Państwu, funkcjonowały. To jest jedna kwestia, więc z troski o budżet Województwa nie robiliśmy większych zmian, bo to wymusza procedurę, a procedura wymusza to, że moglibyśmy nie zdążyć styczniu. Prosta sprawa, tak ? Chyba przyjęliśmy Państwa w części dokonania i zaproponowaliśmy żeby to był

wspólny budżet. Ja powiem Państwu w swojej takiej pragmatyce samorządowej, z moim prezydentem w Tychach – Panu Gramatyce, Radnemu bardzo dobrze znanemu – nieraz się nie zgadzałem, ale kiedy był budżet to naprawdę wiele razy potrafiliśmy mówić jednym głosem, bo to chodzi o sprawy miasta, wówczas, a tu chodzi o sprawy województwa. Bardzo dziękuję klubowi PSL-SLD za bardzo merytoryczne uwagi do budżetu, będziemy się w nie, szczególnie w te merytoryczne uwagi będziemy się wsłuchiwać, nie będziemy tutaj politykować. Powiem wprost – jestem w kontakcie z Panią Dyrektorem z ROK-u, będziemy się widzieć, na spotkaniu będziemy rozmawiać o zwiększeniu finansowania dla tej instytucji. Naprawdę w dziedzinie kultury, część z Państwa chyba nie słuchała, nikomu się krzywda nie dzieje – są konkrety, środków w budżecie jest więcej niż rok temu na poszczególne instytucje, nie została zabrana złotówka z działu kultura. Mamy też nowe projekty, jako Zarząd możemy je mieć, kulturalne, społeczne, które w tym paragrafie będziemy wspólnie, mam nadzieję, z Państwem realizować. Powstania śląskie to jest absolutny priorytet i to jest naprawdę kwestia omówiona na wielu forach, że o tym w naszym kraju się nie mówi i też ten projekt będzie wymagał wielu środków, też co ja powiedziałem w czasie debaty budżetowej w kwestii tego, że będzie nadwyżka, będziemy rozmawiać. Powiem tak ! Miałem rozmowę w piątek, informacje z Muzeum Śląskiego, że to muzeum nie wywiązywało się z umowy z Ministerstwem Kultury, znaczy się z dofinansowania i wielkości. Ministerstwo się zwróciło teraz dlaczego z roku na rok ta kwota dotacji nie była taka jak w umowie – 26 mln ? Szanowni Państwo Radni ! Oczekuję odpowiedzi ! My musimy te pieniądze tam znaleźć ... My pieniądze musimy znaleźć, Szanowny Panie i proszę mi nie przerywać, bo ja Pana grzecznie słuchałem. Panie Radny ! Kolejna kwestia – w grudniu, myślałem że uda się koło tego tematu przejść spokojnie, prawie milion zł na Zespół *Śląsk*, brakowało na pensje. Szanowni Państwo Radni ! Czemu brakowało na pensje ? Wyjazdy przez Zarząd zlecone – nieopłacone. W jakim terminie ? Może dojdziemy do tego kto i kiedy, gdzie był i w jakim miejscu i kto się chwalił Zespołem *Śląsk*, a potem brakowało tym ludziom po prostu na chleb, mówiąc kolokwialnie. Ja naprawdę do Państwa apeluję żeby ten spór polityczny nie przenosił się tutaj, bo to naprawdę niczemu nie służy i mam nadzieję, że dojdziemy do konsensusu. *Program dla Śląska* to jest program bardzo bogaty. Jako marszałek zostałem zaproszony przez wojewodę, oczywiście mamy swego reprezentanta wskazanego, ale będę aktywnie w tym programie uczestniczył. Nie chcę tu dzisiaj za bardzo politykować i wyciągać Państwa błędy w zarządzaniu, ale szanuję Panie Gramatyka, jak Pan tak zaczyna naprawdę w sposób ... Panie Radny Gramatyka, żeby Pan nie był urażony – to Państwa pomysły, Pana brat Maciej Gramatyka, karta sprawy zwiększenie dotacji na ogłoszenia prasowe *Ars Cameralis*. Tak wydawaliście pieniądze na kulturę. Dziękuję !

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – Panie Marszałku ! Bardzo dziękuję! Państwo Radni ! Bardzo dziękuję za tą dyskusję, wielorakie zdania, różnorodność. Bardzo dziękuję i w tej chwili zgodnie z ustaleniami przechodzimy do głosowania ... jeszcze jest jedno zgłoszenie ...

- **radny Michał Gramatyka** – Szanowny Panie Przewodniczący ! Szanowny Panie Marszałku ! Szanowni Państwo Radni ! Panie Marszałku ! Nie dziwię się Pańskim emocjom, aczkolwiek nieco się niepokoję Panem, bo bardzo się Pan denerwuje, a to ani czas, ani miejsce ku temu. Chciałem przypomnieć, że w tej dyskusji rozmawiamy o budżecie na 2019 rok, dlatego że budżet na 2019 rok będziemy uchwalać. Chciałem również przypomnieć, że powiedziałem, że klub radnych Koalicji Obywatelskiej wstrzyma się w tym głosowaniu – będzie głosował przeciw autopoprawce, którą Państwo wprowadzacie, bo uważamy że ta autopoprawka niszczy śląskie instytucje kultury i mamy prawo do takiego przekonania. Zadałem parę pytań związanych z miliardami, które obiecywali Państwo w kampanii wyborczej, nie otrzymałem żadnej odpowiedzi, ale po historii naszych relacji, odpowiedzi Pańskich np. na moje interpelacje, wiem, że odpowiedzi to trudno się niestety doczekać na pytania które ja zadaję – więc to mnie też nie dziwi. Gdybyśmy byli przeciw temu co Pan Marszałek był uprzejmy zaproponować to zagłosowalibyśmy przeciw przyjęciu tego budżetu. Powiedzieliśmy, że będziemy się wstrzymywać, bo w 99 % to jest budżet przygotowany przez Zarząd działający pod przewodnictwem Pana Marszałka Wojciecha Saługi. Jeżeli zaś chodzi o Pańskie wycieczki osobiste związane z pracownikiem tego urzędu to bardzo będę wdzięczny jeżeli Pan Marszałek zechce albo mówić o konkretach w czym to tenże pracownik dopuścił się, nie wiem, nadużycia, czy sugerowanego przez Pana jakiegoś niewłaściwego wydatku, albo żeby Pan nie mówił w ogóle dlatego, że jest to nieprzyzwoite, co też zresztą mieści się w jakimś kanonie Pana postępowania, który bardzo dobrze znam zresztą z poprzednich naszych relacji w mieście Tychy – ale bardzo rzadko tego typu figury retoryczne, nawet przez mojego ulubionego Pana Radnego Przedpeńskiego, były wykorzystywane na tej sali. Bardzo dziękuję !

- **Marszałek Jakub Chelstowski** – Szanowni Państwo Radni ! Szanowny Panie Radny Gramatyka ! Powiem tak ! Mam nadzieję, że będziemy potrafili tutaj merytorycznie rozmawiać i naprawdę dziwię się Państwa postawie i to zaakcentuję jeszcze raz, w 90 paru procentach Państwa budżet, się wstrzymujecie – to znaczy, że ten budżet Państwa zdaniem jest zły. Jeżeli chodzi o instytucje kultury nikomu się nie stała krzywda, ba, wręcz jest bardzo dobrze. *Cięcia*, jak to Państwo nazywają, ja bym to nazwał *przesunięcia*, a nie żadne cięcia, bo rozliczycie Państwo ten budżet dopiero w 2020 roku, w 2019, w 2020, jakie było realne wydatkowanie tych środków na kulturę i będziemy te środki zwiększać, ja to powiedziałam wprost. A przykład, który Panu

powiedziałem, bo Pan oczywiście o tym bardzo dobrze wie jako członek Zarządu, jeżeli chodzi o wydatkowanie na kulturę projekty pod tytułem reklamy w gazecie z jakąś inicjatywą, to nie jest kultura, to jest po prostu autopromocja. Dziękuję !

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** –...Szanowni Państwo ! Zaraz poproszę Pana Mirosława Mazura, natomiast jako radny, jak tam siedziałem, zawsze byłem przeciwnikiem jak w tym momencie był wniosek o zamknięcie dyskusji, on zawsze przechodził. Ja tego wniosku nie będę zgłaszał, dlatego apeluję po prostu niech każdy wypowie się tyle razy ile chce oczywiście zachowując ten umiar, który każdy w sercu nosi...
- **radny Mirosław Mazur** – Panie Przewodniczący ! Panie Marszałku ! Szanowni Radni ! Szanowni Państwo ! Z umiarem w sercu i tylko do części merytorycznej chcę tutaj doinformować Pana Radnego Przedpeńskiego, mojego przedmówcę, skąd czerpałem wiedzę na temat, o którym mówiłem i gdzie był ten Teatr Rozrywki na pierwszym miejscu wypisany literalnie. Otóż wiedzę swoją czerpałem z dokumentu, który nazywa się uchwała nr 214/8/6/2018 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 28 grudnia 2018 roku, paragraf trzeci.
- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękuję Panu Radnemu ! Ponieważ nie ma innych zgłoszeń ...Przechodzimy do głosowań. W pierwszej kolejności głosujemy uchwałę w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019-2030...

Głosowanie nad uchwałą (druk VI/35):

za	44
przeciw	0
wstrzym.	0

6. Podjęcie uchwały w sprawie budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok (druk VI/36):

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** –...to będzie głosowanie nad zgłoszoną autopoprawką, którą złożył Zarząd, a radni otrzymali w trybie, że tak powiem, regulaminowym otwieram głosowanie ... to jest autopoprawka, która nie jest uchwałą ...[głosy z sali poza nagraniem]... Szanowni Państwo ! ponieważ procedujemy uchwałę budżetową ... nie, to nie jest budżet ...[głosy z sali poza nagraniem]... Panie Radny ! Mógłbym spokojnie powiedzieć ? To pytanie było niepotrzebne. Jesteśmy w punkcie podjęcie uchwały w sprawie

budżetu. Ponieważ została złożona autopoprawka i w opinii Pana Mecenasa tu siedzącego koło mnie, którą mi przesłał kilka dni temu – zresztą podobnie było rok temu, dokładnie – najpierw się głosuje autopoprawkę w ramach tego punktu i po przegłosowaniu autopoprawki można dopiero głosować cały budżet z autopoprawką. Jeżeli jest potrzebne wyjaśnienie Pana Koczara to poproszę, jeżeli nie, to przechodzę do głosowania. Powtarzam ! W ramach punktu podjęcie uchwały w sprawie budżetu głosujemy poprawkę zgłoszoną przez Zarząd, którą Państwo otrzymali. Jasne ? Przechodzimy do głosowania...

Głosowanie nad autopoprawką do projektu budżetu Województwa Śląskiego na 2019 rok:

za	25
przeciw	18
wstrzym.	1

Głosowanie nad całością uchwały (z autopoprawką):

za	26
przeciw	0
wstrzym.	18

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** –...ja tylko chciałem podziękować również, ja wiem że wynik głosowania tego nie odzwierciedla, natomiast wypowiedź jednego z radnych, który powiedział że w 99 % się zgadzamy, to jest miłe, bo 1 % różnicy to tylko pozazdrościć innym, że tak powiem, samorządom. Bardzo dziękuję i na wniosek ogłaszam 10 przerwy...

[przerwa w obradach]

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – Szanowni Państwo !
Wznawiam obrady...

7. Podjęcie uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach (druk VI/37):

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – przechodzimy do kolejnego punktu, który został wprowadzony poprzez rozszerzenie porządku obrad, to jest ... podjęcie uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Zarządu

Dróg Wojewódzkich w Katowicach. Państwo otrzymali w materiałach, że tak powiem, stanowisko. Wniosek jest zgłoszony jednogłośnie przez Komisję Skarg Wniosków i Petycji. Czy jest potrzebne wprowadzenie ? ... Nie ... tak słyszałem, że nie. Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos tym punkcie ? Chóralna odpowiedź *nie*...

Głosowanie nad uchwałą:

za	36
przeciw	0
wstrzym.	0

8. Podjęcie uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na wojewódzką samorządową jednostkę organizacyjną Instytucję „Silesia-Film” (druk VI/38):

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** –...również stanowisko Komisji było jednogłośnie. Czy jest potrzebne wprowadzenie ? ... Nie ! Czy ktoś z Państwa Radnych chciałby zabrać głos w tym punkcie ? ... Przechodzimy do głosowania...

Głosowanie nad uchwałą:

za	37
przeciw	0
wstrzym.	0

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – Pan Marszałek chciał jeszcze zabrać głos, tak ? W nawiązaniu do uchwały budżetowej ?

- **Marszałek Jakub Chelstowski** – Szanowni Państwo Radni ! Ja w dwóch sprawach. Gdzieś tam w tym natłoku budżetowych spraw pragnę wyrazić głębokie podziękowanie na ręce Pani Skarbnik i wszystkich służb Pani Skarbnik za przygotowanie całej procedury budżetu, wszystkich dokumentów. Myślę, że jeszcze na Zarządzie będzie krótkie podsumowanie, więc bardzo Pani Skarbnik w imieniu całego Zarządu i wszystkich radnych dziękuję za zaangażowanie. Tak jak to było powiedziane 20 lat to jednak jest okropny, można powiedzieć, szmat czasu, ale taki pozytywny dla województwa i za to Pani poświęcenie bardzo dziękuję. Jeszcze wnioskuję tutaj, Szanowni Państwo, po rozmowie z radnym Gmitrukiem, o wycofanie uchwały – druk nr VI/40 w sprawie wskazania przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego do Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Śląskim Ośrodku Doradztwa

Rolniczego w Częstochowie. Wrócimy jeszcze pewnie do tego tematu, ale na tą chwilę wnioskowałbym o zmianę porządku obrad i wycofanie tego punktu z porządku dziennego.

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – ponieważ jesteśmy po zamkniętym poprzednim punktem możemy przegłosować zmianę w porządku obrad...

Głosowanie nad zdjęciem z porządku obrad punktu dotyczącego podjęcia uchwały w sprawie wskazania przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego do Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Śląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Częstochowie (druk VI/40):

za	37
przeciw	0
wstrzym.	1

9. Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (druk VI/39):

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – treść uchwały mają Państwo w materiałach ... proszę bardzo ! Rozpaczynam zgłaszanie kandydatów...

- **Marszałek Jakub Chelstowski** – Szanowni Państwo Radni ! Szanowny Panie Przewodniczący ! Chciałbym w imieniu Zarządu Województwa Śląskiego poprosić Państwa Radnych o delegowanie na funkcję wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach Pana Przewodniczącego Jana Kawuloka. Pan Przewodniczący ściśle współpracuje z Zarządem, mamy tą współpracę, układa się bardzo dobrze merytorycznie i pragniemy żeby osoba, która będzie, mam nadzieję, wyznaczona do tej funkcji, współpracowała płynnie z Zarządem Województwa. Pan Przewodniczący wyraża taką wolę, no i proszę Państwa Radnych o przyjęcie mojej i Zarządu rekomendacji odnośnie wyznaczenia Pana Przewodniczącego na przedmiotową funkcję.

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – dziękuję Panie Marszałku ! Bardzo dziękuję za zgłoszenie kandydatury. Oczywiście czy są inne kandydatury ? ... Jeżeli nie ma to zamykam listę, tu wpisujemy nazwisko i głosujemy całą uchwałą...

Głosowanie nad uchwałą:

za	26
przeciw	13
wstrzym.	0

10. Rozpatrzenie informacji o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2017 roku (prezentacja):

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – informację przedstawi Pan Andrzej Szczygieł, Naczelnik Wydziału Monitoringu Środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach – krótka prezentacja, potem będzie dyskusja. Wiemy, że te tematy, które były tak *po macoszemu* traktowane czasami przez nas radnych, no mają taki wymiar ostatnio ważny społecznie, że chyba ta dyskusja będzie potrzebna. Bardzo proszę Panie Naczelniku !
- **Pan Andrzej Szczygieł, Naczelnik Wydziału Monitoringu Środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach** – Panie Przewodniczący ! Panie Marszałku ! Szanowni Państwo ! W imieniu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przedstawię prezentację dotyczącą stanu środowiska w województwie śląskim w 2017 roku – 2017, ponieważ był wydany w ubiegłym roku, a mamy to przesunięcie tych kilku miesięcy i dlatego mówimy o tym okresie wcześniejszym. Zawsze w raporcie umieszczamy dane dotyczące emisji we współpracy z Urzędem Statystycznym w Katowicach i właśnie tutaj Państwu chcę zaprezentować jedną z tych danych emisyjnych, która wskazuje jakie w tej chwili mamy dominujące źródło zanieczyszczenia w zakresie jakości powietrza. Jak Państwo się zorientujecie z tego slajdu rzeczywiście przemysł zrobił ogromny postęp i nie jest to już główne źródło zanieczyszczenia powietrza, ponieważ nie wiem czy Państwo wiecie, że w ogóle w latach 90. XX wieku emisja przemysłowa w województwie śląskim z zakładów najbardziej uciążliwych to było, proszę Państwa, 200 tys. ton na rok. W ostatnich latach jest to emisja na poziomie 10 tys. ton na rok i zmalała w stosunku do roku 2004 o kolejnych kilkanaście tysięcy ton. Emisja z transportu to jest emisja około 6 tys. ton na rok, a emisja z indywidualnych budynków mieszkalnych oszacowana jest na 24 tys. ton na rok, a więc widać tu jednoznacznie gdzie jest ta główna przyczyna złej jakości powietrza w okresie sezonu grzewczego i nie ma żadnej wątpliwości, że to jest emisja z indywidualnych budynków mieszkalnych. Jeżeli chodzi o emisję

ścieków to rocznie do wód powierzchniowych odprowadzanych jest 375 mln ścieków i oczywiście większość tych ścieków jest oczyszczana, bardzo duża część jest oczyszczana już systemem z biogenami, bardzo dobrym systemem oczyszczania, a więc do wód w tej chwili dopływają większości już ścieki oczyszczone, ale oczywiście ciągle jeszcze są źródła, gdzie ścieki nienależycie oczyszczone do tych wód powierzchniowych się dostają. I żeby ocenić jak wygląda stan środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska województwa śląskiego istnieje pięć podstawowych podsystemów monitoringu i są to podsystemy obejmujące monitoring powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, pól elektromagnetycznych oraz hałasu. Jeżeli chodzi o ten podsystem związany z monitoringiem powietrza to stacje pomiarowe Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, a od tego roku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, rozmieszczone są na terenie całego województwa śląskiego. Są stacje automatyczne, jest ich już praktycznie 19, będzie w tym roku jeszcze więcej oraz pomiary manualne. I chcę Państwu zwrócić uwagę, że właściwie wszyscy domagają się żeby tych stacji automatycznych z bieżącą informacją o jakości powietrza było jak najwięcej, a taki tutaj jest niesłychanie istotny szczegół, że stacje manualne, których mamy na terenie województwa ponad 26, to są stacje niesłychanie istotne, ponieważ między innymi benzo(a)piren, czy metale nie da się pomierzyć metodami automatycznymi, muszą to być metody manualne, a więc pomiar musi być wykonany w laboratorium. Ten wynik nie jest natychmiast dostępny tylko po pewnym czasie, od miesiąca do półtora, dwóch, ale dzięki temu mamy informację jakie jest stężenie benzo(a)pirenu czy też metali zawartych w pyłe. Stacje rozmieszczone są zarówno w dużych, jak i małych miejscowościach i też nie jest prawdą, że tylko duże miasta mają informacje o jakości powietrza. Na podstawie wyników ze stacji oraz modelowania wykonujemy roczne oceny jakości powietrza i ocena za rok 2017 wykazała podobny wynik jak oceny z lat poprzednich, a więc w dalszym ciągu mamy przekroczenie w zakresie dopuszczalnych norm zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} zawartego w pyłe benzo(a)pirenu i jeszcze jakbyście sobie Państwo przypomnieli taki styczeń, luty 2017 roku, gdy była fatalna dla jakości powietrza zima i wtedy niestety po raz pierwszy po 8 latach na terenie południowej części Polski, w rejonie powiatu żywieckiego, zanotowaliśmy przekroczenia dopuszczalnej normy dla dwutlenku siarki. Oprócz tego jeszcze mamy przekroczenie dwutlenku azotu w aglomeracji górnośląskiej co jest spowodowane bezpośrednio emisją z transportu. I tutaj macie Państwo zobrazowane jak wyglądał rozkład średnich stężeń rocznych dla pyłu zawieszonego PM₁₀ na 24 stanowiska wykorzystane do oceny jakości powietrza za 2017 rok. Na 13 stwierdziliśmy przekroczenie normy średniorocznej wynoszącej 40 µg na metr sześcienny, na pozostałych była dopuszczalna ta norma. Natomiast jeżeli chodzi o liczbę dni z przekroczeniami, to wynosiła ona od 23 do 106, a limit określony w krajach

Unii Europejskiej, limit roczny, to jest do 35 dni gdy te przekroczenia mogą wystąpić, ponieważ bierze się pod uwagę skrajnie niekorzystne warunki atmosferyczne, czyli zupełny brak wiatru, niskie temperatury, często jeszcze mogły, które mogą spowodować rzeczywiście te stężenia pyłu będą przekraczały te normy, ale no u nas niestety jest to znacznie powyżej, a do 35 dni, czyli dopuszczalną normę, były te normy zachowane tylko na dwóch stacjach, które znajdują się poza zabudowaniami mieszkalnymi i to jest stacja w Ustroniu, wysoko ponad doliną Wisły w strefie uzdrowiskowej oraz w Złotym Potoku na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej, gdzie praktycznie wokół nie ma żadnych zabudowań. I tutaj macie Państwo też potwierdzenie, że główna przyczyna złej jakości powietrza to właśnie sezon grzewczy i emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych. Naprawdę w okresie letnim od bardzo wielu lat praktycznie przekroczenia nie występują, a jak występują to są to przekroczenia sporadyczne, niewiele powyżej normy dobowej wynoszącej 50 μg na metr sześcienny, a więc praktycznie można stwierdzić że 90 % obszaru, który jest związany z narażeniem na złą jakość powietrza i tego okresu to jest sezon grzewczy. I tutaj jeszcze Państwo ten Rybnik macie podaną daną za 2017 rok, gdy rzeczywiście była niebotyczna wartość dobowa stężenia pyłu wynosząca 860 μg na metr sześcienny, bo też chcę zwrócić uwagę, że dla pyłu zawieszonego PM10 obowiązuje norma dobowo wynosząca 50 μg na metr sześcienny. Wartości godzinne nie są normą, tylko średnia z tych 24 godzin jest normą. Jeszcze tutaj jest istotne wyjaśnienie odnośnie pyłu PM2,5, że dla pyłu PM2,5 – bo bardzo dostajemy dużo interwencji czemu nie mierzymy więcej pyłu PM2,5, tylko PM10 – dla pyłu PM2,5 nie ma, proszę Państwa, normy dobowej, nie ma poziomów informowania alarmowych, jest tylko poziom średnioroczny, a pył PM2,5 stanowi około 80 % pyłu PM10, tak więc jak znamy jakie jest stężenie pyłu PM10 wiemy jaka jest wartość mniej więcej pyłu PM2,5. I tak wyglądał rozkład stężenia tych zanieczyszczeń, które były przekroczone w 2017 roku na terenie województwa śląskiego. Najgorsza sytuacja jest w przypadku benzo(a)pirenu, dla którego jest bardzo rygorystyczny poziom docelowy wynoszący 1 ng na metr sześcienny i praktycznie całe województwo śląskie jest narażone na przekroczenie tej normy. Właściwie możemy powiedzieć, że tylko obszary górskie, obszary gdzie nie ma w ogóle zabudowy mieszkalnej, tam ta norma nie jest przekroczona. I tutaj też jest bardzo istotna uwaga, że tylko i wyłącznie dane w oparciu o pomiary ze stacji referencyjnych, o pomiary wykonywane w ramach państwowego monitoringu środowiska lub pomiary, które spełniają wymogi prawa mogą być podstawą do wykonania rocznych ocen jakości powietrza i tylko takie wyniki i takie oceny mogą stanowić do przyjęcia uchwały w sprawie *programu ochrony powietrza*. Nie mogą taką podstawą być wyniki pomiarów z czujników lub różne dane, które pokazują się na portalach internetowych. Są to dane, które możemy traktować jako dane pomocnicze, nie są te dane, które mogą stanowić podstawę do

wykonania dokumentów strategicznych dla województwa w zakresie, w tym wypadku, *programu ochrony powietrza*. I druga bardzo istotna sprawa jest taka, że oceny obejmują całe województwo śląskie, proszę Państwa, dzięki temu, że poza wynikami ze stacji wykorzystywane jest również modelowanie, a więc całe województwo jest pokryte ocenami i nie ma luk, czyli gminy, na których nie ma naszych stacji, nie jest tak że nie znają informacji o jakości powietrza ponieważ poprzez modelowanie ta jakość jest również znana. I taka informacja dodatkowa, że w okresie letnim jeżeli mamy problem z jakością powietrza to dotyczy ona ozonu, ale dla ozonu nie ma uzasadnienia prawnego żeby uchwalać *programy ochrony powietrza*, ponieważ ozon jest zanieczyszczeniem, na które mamy niewielki wpływ, występuje wtedy gdy jest bardzo duże nasłonecznienie, wysokie temperatury i tutaj rzeczywiście mamy niewielkie możliwości żeby ograniczyć jego przekroczenie w stosunku do obowiązujących norm. Jeżeli chodzi o kolejny element związany z naszym monitoringiem, to jest monitoring wód powierzchniowych. Proszę Państwa ! Mamy bardzo gęstą sieć rzeczną na terenie województwa, mamy ponad 240 jednolitych części wód powierzchniowych, z tego możemy monitorować 218 ze względu na to, że niektóre nie są dostępne i mamy ponad 250 punktów monitoringowych, które wykorzystujemy do oceny stanu jakości wód powierzchniowych i ten monitoring obejmuje całe województwo śląskie i oceny wykonywane są w kilku elementach. Jeżeli chodzi o klasyfikację w zakresie potencjału stanu ekologicznego to ocena za 2017 rok wykazała, że na 63 jednolite części wód powierzchniowych dobry stan wystąpił w 8, w 29 umiarkowany, w 22 słaby, w 4 zły. No, niestety znacznie gorszy był wynik oceny stanu chemicznego, ponieważ praktycznie tylko w 9 jednolitych częściach wód powierzchniowych, stwierdziliśmy, na 81, spełnianie norm...

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** –...przepraszam, że przerywam, ale w tej chwili uzyskałem informację bardzo dramatyczną, że zmarł Pan Prezydent Paweł Adamowicz ... proszę o powstanie...

[chwila ciszy]

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – dziękuję bardzo !

- **Pan Andrzej Szczygieł, Naczelnik Wydziału Monitoringu Środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach** ... i niestety tutaj rzeczywiście na terenie prawie całego województwa śląskiego występują te przekroczenia w zakresie klasyfikacji stanu chemicznego wód powierzchniowych, a główną przyczyną to są zanieczyszczenia wód powierzchniowych WWA¹, głównie benzo(a)pirenem, ale chciałem

¹ wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne – przyp. MJ.

podkreślić, że nie jest to problem tylko województwa śląskiego, ten problem występuje w całym kraju. Jest szereg analiz określających gdzie jest ta przyczyna, czy to jest m.in. spływ z dróg i dostawanie się tych WWA do cieków powierzchniowych, czy też wpływ emisji przemysłowych, a przede wszystkim emisji z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych. Tak, że tych przyczyn jest znacznie dużo i niestety to spowodowało, że ocena za 2017 rok dla 111 jednolitych części wód powierzchniowych wykazała, że niestety nie osiągnęliśmy nigdzie stanu dobrego, wszędzie był stan zły, ale chcę też Państwu podkreślić, że nie jest to tak, że wyłącznie mamy złą sytuację w zakresie jakości wód powierzchniowych, ponieważ nastąpiło dodatkowo zaostrzenie norm w zakresie wód powierzchniowych. Normy zostały obniżone, a więc też w wielu przypadkach, gdzie byśmy mieli zachowane warunki określone w przepisach prawnych, ze względu na zaostrzenie norm te warunki nie zostały zachowane. To jest jeden aspekt. I jak Państwo widziecie tutaj na tym slajdzie to jest naprawdę bardzo istotne i bardzo znamienite, że jednak – to jest przykład dla Katowic, ale wygląda tak właściwie większość obszaru województwa śląskiego – że w ostatnich latach naprawdę nastąpił bardzo znaczący spadek zanieczyszczeń w zakresie większości emitowanych substancji i przez nas monitorowanych i możemy powiedzieć, że rzeczywiście inwestycje w zakresie oczyszczania ścieków bardzo tutaj dały pozytywny efekt, że powiedzmy normy zaostrzone, więc ten spadek stężeń zanieczyszczeń nie doszedł jeszcze do tego właściwego poziomu, ale jak Państwo widziecie na tych wykresach rzeczywiście w zakresie BZT⁵², czy związków azotowych, fosforu nastąpił w większości cieków wodnych na terenie miasta Katowice, ale tak jak mówię na terenie praktycznie całego województwa, znaczący spadek. Jeżeli chodzi o monitoring wód podziemnych to tutaj mamy na terenie województwa ponad 131 punktów, z czego połowa mniej więcej to monitoring prowadzony przez Państwowy Instytut Geologiczny – my prowadzimy monitoring w ramach sieci regionalnej obejmującej głównie ujęcia studzienne, ale prowadzimy również monitoring badawczy w dwóch obszarach gdzie występują największe zanieczyszczenia, które są monitorowane przez nas i przez zakłady przemysłowe, a poza tym prowadzony jest jeszcze monitoring uzupełniający w różnych punktach dodatkowych jeżeli jest taka potrzeba i mamy sygnały, że trzeba dodatkowe badania wykonać. I w przypadku monitoringu wód podziemnych ta sytuacja wygląda znacznie lepiej niż w przypadku monitoringu wód powierzchniowych, ponieważ dominują wody od pierwszej i trzeciej klasy. W przypadku podziemnych wody od pierwszej do trzeciej klasy to są wody o dobrym stanie, które klasyfikuje się właśnie jako zadawalający stan wód i jak Państwo widziecie tutaj to są właśnie wyniki, które dominują. Wody o złej

² Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZT_n) – umowny wskaźnik określający biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (mg/dm^3 , g/m^3), czyli ilość tlenu wymaganą do utlenienia związków organicznych przez mikroorganizmy... – źródło definicji → Wikipedia (https://pl.wikipedia.org/wiki/Biochemiczne_zapotrzebowanie_tlenu) – przyp. MJ.

jakości występują bardzo sporadycznie. I tu jest również przykład na monitoringu lokalne, które nadzorujemy, sprawdzamy. To jest wykres dla boru w przypadku monitoringu wokół Zakładów Chemicznych Tarnowskie Góry wskazujący, że rzeczywiście ten problem tam dalej występuje, wymaga końcowego rozwiązania, ponieważ do zakończenia pracy nie zostało już aż tak dużo odpadów do przeniesienia, ale te zwałowiska, które pozostały, w dalszym ciągu powodujące to zanieczyszczenie środowiska no i mamy znaczące przekroczenia norm. Jeżeli chodzi o kolejny komponent, który monitorujemy – monitoring hałasu – badania prowadzimy od 1999 roku i przebadaliśmy, proszę Państwa, ponad 150 km dróg. Na mapie macie Państwo pokazane miasta, które już przebadaliśmy w zakresie monitoringu hałasu. Chciałbym zwrócić uwagę, że nie badamy miast powyżej 100 tys. mieszkańców, ponieważ są zgodnie z badaniami hałasu aglomeracje, gdzie włodarze tych miast są zobowiązani do prowadzenia tych pomiarów, no ale niestety wniosek jest taki, że większość wyników pomiarów, nawet pomimo złagodzenia norm około 5 lat temu, wykazuje przekroczenia. I rzeczywiście te działania są tutaj konieczne, wykonujemy m.in. tego typu mapy akustyczne, które wysyłamy do powiatów, do gmin żeby podjęły odpowiednie uchwały w zakresie wprowadzenia rozwiązań, które ograniczają negatywny wpływ hałasu dla mieszkańców. Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest od 2008 roku i do tej pory udało nam się przeprowadzić trzy trzyletnie cykle pomiarowe. Na terenie województwa mamy zlokalizowanych 135 punktów pomiarowych, po 45 punktów każdego roku się wykonuje, dlatego ten trzyletni cykl pomiarowy i jak Państwo widzą rozmieszczone są te stacje w miejscowościach dużych, małych, bo takie są założenia w ogóle pomiaru PEM. I te badania, tutaj naprawdę jest informacja bardzo dobra, znacznie są poniżej dopuszczalnej normy, która wynosi 7 V na metr. My mamy ten poziom średni znacznie poniżej 1 V na metr we wszystkich tych trzech cyklach pomiarowych. Oczywiście tu muszę podkreślić, co tutaj zaznaczyłem, że nie mierzymy bezpośrednio przy stacjach bazowych, czy innych tam źródłach emisji PEM, ponieważ to już nie jest monitoring tylko to już jest badanie konkretnego źródła, a tamte stężenia są oczywiście wyższe, ale też to są bardzo sporadyczne przypadki żebyśmy tam notowali przekroczenia. Tak, że tu sytuacja rzeczywiście jest dobra i w 2017 roku również mamy średnią wartość PEM dla terenu województwa znacznie poniżej 1 V na metr przy tej normie 7 V na metr. Każdego roku żeby właśnie jak najlepiej ocenić stan środowiska pobieramy około 55 tys. prób i wykonujemy ponad 120 tys. analiz w tych wszystkich komponentach środowiska, o których Państwu powiedziałem, a więc naprawdę jesteśmy to środowisko w stanie dobrze ocenić i podjąć działania w tych elementach gdzie te przekroczenia występują. Jeżeli chodzi o naszą działalność kontrolną to każdego roku wykonuje się ponad 2 tys. kontroli, ma być zwiększenie kadrowe WIOŚ więc mam nadzieję, że uda nam się więcej kontroli przeprowadzić, aczkolwiek z tym mogą być

problemy. I chciałem Państwu tutaj też zwrócić uwagę na to co jest na dole tego slajdu napisane, że każdego roku – i to już jest tak od wielu lat – do WIOŚ wpływa ponad tysiąc skargi i interwencji. One w większości dotyczą gospodarki odpadami, ale sobie wyobraźcie Państwo, że właściwie niewiele pozostaje czasu na kontrolę tych podstawowych źródeł emisji, które WIOŚ powinien kontrolować, czyli zakładów prowadzących działalność stałą przemysłową, tych największych źródeł emisji ze względu na to, że te interwencje dotyczą w większości przypadków niewielkich zakładów, często bardzo lokalnych źródeł emisji. Na wszystkie trzeba zareagować i to pochłania naprawdę bardzo dużo czasu. I tutaj jeszcze chciałem Państwa poinformować, że w *raporcie o stanie środowiska* każdego roku zamieszczaliśmy rozdziały autorskie różnych jednostek – to były rozdziały dotyczące przyrody, różnych elementów związanych ze środowiskiem, a w raporcie za rok 2017 znalazł się rozdział autorski Urzędu Marszałkowskiego przygotowany przez Wydział Ochrony Środowiska pod tytułem *realizacja uchwał w sprawie programu ochrony powietrza i tak zwanej antysmogowej w województwie śląskim*. I jeszcze Państwa chciałem na koniec poinformować – dlatego się przedstawiałem, że reprezentuję dwie jednostki – ja konkretnie od 1 stycznia 2019 roku jestem pracownikiem Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska – Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska. Do końca ubiegłego roku byłem pracownikiem WIOŚ, byłem naczelnikiem Wydziału Monitoringu Środowiska. Nastąpiło podzielenie inspekcji, a mianowicie monitoring i laboratorium przeszły pod Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i będą dalej realizowały te zadania, o których mówiłem, cały monitoring i te badania, z tym że to wszystko już nie będzie jako działalność prowadzona przez Wojewódzki Inspektorat, czyli wyniki ze stacji pomiarowych nie będą już wynikami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, tylko Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. System prognoz, inne elementy na naszej stronie też będą już jako Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, natomiast Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska będzie prowadził dalej działalność kontrolną i w tym aspekcie będzie jego odpowiedzialność. Bardzo Państwu dziękuję za uwagę !

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękuję Panie Naczelniku ! Było takie pytanie ze strony radnych czy tą prezentację można udostępnić radnym ?
- **Pan Andrzej Szczygiel, Naczelnik Wydziału Monitoringu Środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach** – Tak jak najbardziej ta prezentacja jest w całości do Państwa dyspozycji.

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękuję i czy są pytania, uwagi do przedstawionej prezentacji ? Zwracam się do Państwa Radnych ... jeżeli nie ma ... jest Pan Molin. Proszę bardzo !

- **radny Andrzej Molin** – Panie Przewodniczący ! Panie Panowie Radni ! Panie Marszałku ! Szanowni Państwo ! Ja chciałem troszeczkę sceptycznych tutaj uwag co do tego optymizmu w sprawie jakości powietrza w Beskidzie Śląskim. Od dwóch miesięcy mam zainstalowany na swoim budynku sensor, który mierzy czystość, czyli poziom pyłów PM2,5 i PM10. Odnoszę bardzo często te codzienne obserwacje, czasami kilka razy w ciągu godziny ... zachęcam zresztą Państwa, można taką aplikację ściągnąć na telefon i obserwować też to ... Porównuję te wyniki z wynikami właśnie stacji badawczej w Ustroniu i tak jak tutaj przedmówca nam powiedział ta stacja znajduje się dosyć wysoko w górach, w części gdzie nie ma, bardzo rzadka jest sieć zabudowy, dlatego też za każdym razem te wyniki, które są przedstawione w tej stacji, z wynikami, które obserwuję na swoim sensorze są diametralnie różne. Oczywiście zdecydowanie gorsze są w Wiśle i to na tych terenach niższych położone, bo w Wiśle cztery takie czujniki obserwuję i w miarę po prostu zwiększenia wysokości gospodarstw ta jakość od razu się poprawia, Więc pytanie się rysuje takie czy nam zależy na tym żeby te wyniki były dobre i dlatego ta stacja jest tak wysoko w górach położona, czy też naprawdę chcemy mieć rzetelne informacje ? Dobre byłoby np. takie porównanie w Ustroniu, pozostawić w tym miejscu, w którym jest, a oprócz tego jeszcze taką stację zainstalować na dole i porównać te dwa wyniki, który jest dobry dla takiego wizerunku turystycznego naszych miejscowości, ale nie odzwierciedla tej rzeczywistości, na czym nam powinno zależeć. Dziękuję bardzo !

- **Pan Andrzej Szczygiel, Naczelnik Wydziału Monitoringu Środowiska Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach** – Właśnie dlatego, Szanowny Panie Radny, powiedziałem, że nasza stacja jest znacznie powyżej doliny Wisły i tu się w stu procentach zgadzamy z tym co Pan mówił, jak najbardziej. W Ustroniu, w Wiśle jakość powietrza jest zła, nasze oceny jakości powietrza to jednoznacznie wykazują – zarówno Wisła całe województwo śląskie jest zobowiązane do realizacji programu ochrony powietrza, natomiast ta stacja jest zlokalizowana znakomicie i nie dlatego żeby kogokolwiek wprowadzić w błąd, tylko żeby pokazać jaka jest jakość powietrza w strefie uzdrowiskowej, dlatego że to jest, proszę Państwa, nasz wymóg prawny, że my musimy ... zresztą były ogromne naciski żeby we wszystkich uzdrowiskach były znane dokładnie wyniki jakości powietrza. Właśnie tam są zlokalizowane, gdzie mamy naszą stację, te wszystkie sanatoria, a więc mamy tą informację rzeczywiście dla tych kuracjuszy rzetelną, natomiast oczywiście nie ma żadnej wątpliwości, że w dolinie Wisły

jakość powietrza jest zła, jest znacznie więcej dni z przekroczeniami, znacznie powyżej 35 i nie ma żadnej co do tego wątpliwości i dlatego właśnie cały ten obszar jest objęty programem ochrony powietrza – Wisła, Ustroń muszą realizować program. Natomiast w tym roku też właśnie tu w uzupełnieniu tego będziemy wykonywać pomiary dodatkowe w Goczałkowicach, ponieważ w całej Polsce właśnie taka jest sytuacja, taki jest trend, żeby wszystkie uzdrowiska od tego roku były objęte pomiarami monitoringowymi, co jak zresztą Państwo wiecie jest niezbędne do ustalenia klimatu dla uzdrowiska i możliwości potwierdzenia właśnie przedłużenia danemu uzdrowisku możliwości zachowania tego statusu.

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – bardzo dziękuję ! Oczywiście to się tak rozpoczyna bardzo fajna dyskusja, być może bardzo cenne uwagi Pana Radnego i Pana Naczelnika albo na Komisji Środowiska albo nawet pomyśleć o jakiejś oddzielnej konferencji, bo tak jak wspomniałem, ten temat, który bardzo często w poprzednich latach był takim tematem przyjmowanym jako zrealizowanie obowiązku ustawowego żeby to był przedstawiane, w tej chwili naprawdę staje się jednym z najważniejszych tematów. Jeżeli będzie taka wola to w uzgodnieniu z Przewodniczącym Komisji Środowiska być może pokusimy się po jakąś wspólną taką konferencję, gdzie byśmy te wszelkie aspekty przedyskutowali, no i próbowali faktycznie coś z tym robić, bo temat jest niezwykle trudny, o czym wiemy, a najtrudniej rozmawia się sąsiadami. Dziękuję bardzo ! Czy w tym punkcie mam jeszcze jakieś pytania ? ... Nie ma ! Wobec tego przechodzimy do kolejnego punktu...

11. Interpelacje, zapytania, wnioski, oświadczenia radnych:

- **radny Andrzej Molin** – złożył dwie interpelacje: w sprawie możliwości zmian rozkładu jazdy pociągów relacji Bielsko-Biała – Rybnik i skomunikowania tych pociągów z innymi relacjami w związku z pracami remontowymi [na piśmie → https://bip.slaskie.pl/sejmik_wojewodztwa/radni_sejmiku/interpelacje/interpelacja-nr-int-6-0003-0012-18-z-dnia-2019-01-14.html] oraz w sprawie rewitalizacji linii kolejowej Wisła – Cieszyn ze szczególnym uwzględnieniem odcinka Cieszyn – Golezów [na piśmie → https://bip.slaskie.pl/sejmik_wojewodztwa/radni_sejmiku/interpelacje/interpelacja-nr-int-6-0003-0013-18-z-dnia-2019-01-14-1.html].
- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – ja wiem, że to nie jest w zwyczaju, ale odniosę się do tej interpelacji, ponieważ ja dostałem identyczne pismo od mieszkańca, chyba Ustronia. Proszę Państwa ! Miejmy tutaj taką uwagę jedną – ktoś się pyta co zrobimy jak będzie drożej ? Jak

powiemy, że dołożymy pieniędzy to wiadomo, że oferta będzie droższa. I tutaj sytuacja jest bardzo trudna, ponieważ odpowiedź na interpelację no powinna być przed terminem złożenia ofert ... i ja myślę, że to nie jest jakiś – bo mówię dostałem identyczne jak Pan Radny, jesteśmy z tego samego okręgu wyborczego – i tutaj żebyśmy to mieli na uwadze, że czasami ... często organizuję przetargi i odpowiedź wprost, że dołożymy, kładzie przetarg. Nam tego nie wolno zrobić jako instytucji finansów publicznych, ktoś robił kosztorys i oczywiście to jest jakby ta sprawa. No i oczywiście druga sprawa, która jest taka budująca. Czytałem w lokalnej prasie, że właśnie w naszym rejonie po raz pierwszy przetarg się zakończył olbrzymim zainteresowaniem i poniżej jak gdyby kosztorysu ofertowego, także miejmy nadzieję, że ta sprawa będzie, natomiast tutaj mówię, ponieważ są tu przedstawiciele Zarządu, żeby przygotowując odpowiedź Panu Radnemu, mieli to na uwadze, że to są straszne miliony, o których tutaj mówimy.

- **radna Ewa Żak** – Panie Przewodniczący ! Panie Marszałku ! Ja się chciałam odnieść do tej interpretacji, którą przed chwilą Pan Radny Molin złożył. Ja podpisuję się dwoma rękami pod tym, jak również o reaktywację kolei Bielsko – Cieszyn. To jest bardzo ważna sprawa i właśnie w związku z tym ja bym prosiła żeby jednak zwrócić się do Ministra Infrastruktury, do Pana Adamczyka żeby jednak pomógł nam w tym wszystkim. To jest bardzo ważna sprawa dla młodzieży, dla osób starszych, które chcą się leczyć również w Bielsku-Białej, studentów, którzy wyjeżdżają z Bielska do Cieszyna, tak samo Ustroń – Goleiszów. Jak najbardziej ja tutaj podpisuję dwoma rękami pod tym. Ponadto, złożyła interpelację w sprawie zabezpieczenia środków na modernizację drogi dojazdowej do Szpitala Kolejowego w Wilkowicach-Bystrej [na piśmie → https://bip.slaskie.pl/sejmik_województwa/radni_sejmiku/interpelacje/interpelacja-nr-int-6-0003-0014-18-z-dnia-2019-01-14.html].

- **radny Zbigniew Przedpełski** – złożył interpelację w sprawie działalności Instytucji Filmowej *Silesia-Film* [na piśmie → https://bip.slaskie.pl/sejmik_województwa/radni_sejmiku/interpelacje/interpelacja-nr-int-6-0003-0015-18-z-dnia-2019-01-14.html]. Ponadto ... Proszę Państwa ! Jeśli można, chciałem jeszcze wyjaśnić, że ja nie mam nic przeciwko Niemcom, tym bardziej nie mam nic przeciwko kinu niemieckiemu, ale przeciwko prowadzonej przez Niemców polityce to już mam, bo ja byłem dumny oglądając sposób w jaki większość moich rodaków świętowała w ubiegłym roku 11 Listopada. Oczywiście w pewnym kraju zostało to określone i podsumowane, że oto w Polsce, na ulicach stolicy Polski demonstrowało ćwierć miliona nazistów. Proszę Państwa ! To jest *oczywista oczywistość*, no taka jest ich racja stanu. Ja oglądałem zdjęcia z lat 30. z Monachium, z Norymbergi z różnych demonstracji – na zdjęciach są tysiące nazistów i ani jednego Niemca. Pytanie

tylko czy możemy się na to zgodzić ? A są podobno przy niektórych instytucjach europejskich tacy podobno Polacy, którzy również podtrzymują tę narrację. Wydaje mi się, że powinniśmy poświęcić temu chwilę refleksji. Mam nadzieję, że tego typu osób nie ma na tej sali, natomiast jak jednoznacznie wynika z zapisów prawnych, o których powiedziałem, wydaje się, że jednak kwestie programowe odnośnie działalności niektórych instytucji kultury powinny zachowywać właściwe proporcje w odniesieniu do występujących wydarzeń. Dziękuję bardzo !

- **radny Michał Gramatyka** – Panie Przewodniczący ! Szanowni Państwo Marszałkowie ! Szanowni Państwo Radni ! Klub radnych Koalicji Obywatelskiej miał przewidziane na dziś jeszcze kilka wypowiedzi związanych z bieżącą sytuacją, funkcjonowaniem Województwa, decyzjami podejmowanymi przez Zarząd Województwa Śląskiego – zdecydowaliśmy się wycofać wszystkie te wypowiedzi ze względu na tragiczną informację przekazaną nam przez Pana Przewodniczącego. Chciałem również podziękować Panu Przewodniczącemu, jak i wszystkim Państwu Radnym, za ten piękny gest jakim było uczczenie pamięci tego wielkiego człowieka przez nasz Sejmik. Bardzo dziękuję !

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** –...faktycznie są chwile refleksji i mam nadzieję, że wspólnie do tego dojdziemy, ja na pewno dwoma rękami jestem za tym, a że ta okoliczność jest dramatyczna to chyba nie trzeba niczego dodawać...

12. Zamknięcie sesji Sejmiku:

- **radny Jan Kawulok, Przewodniczący Sejmiku** – wyczerpaliśmy porządek obrad. Jeszcze tylko komunikat, właściwie dwa komunikaty – w Westybulu przy wejściu na Salę Sejmu można obejrzyć wystawę *Śląska Rzecz* z Regionalnego Konkursu Wzornictwa organizowanego przez Zamek Cieszyn, samorządową instytucję kultury prowadzoną przez miasto Cieszyn i Województwo Śląskie. Przypominam o zdawaniu kart. Zamykam posiedzenie Sejmiku ! Bardzo dziękuję ! [godz. 15²⁰].

[Zapis audiowizualny sesji dostępny pod adresem:

https://bip.slaskie.pl/sejmik_wojewodztwa/sesje_sejmiku/transmisja_i_nagrania_sesji/nagrania_sesji/sesja-nr-vi-4-2019-posiedzenie-nr-1-z-dnia-2019-01-14.html